

2008 sausio 15

ISSN 1392-6098

Nr. 1 / 289

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

Bažnyčios žinios

Popiežius

Popiežiaus Benedikto XVI žinia Pasaulinės taikos dienos proga	2
Popiežiaus Benedikto XVI žinia 2007 m. Kalėdų proga	5
Popiežiaus Benedikto XVI homilija per 2007 m. Kalėdų šv. Mišias	6

Lietuvos Vyskupų Konferencija

Pareiškimas dėl nesąžiningos kampanijos prieš alkoholio reklamos ribojimą	8
LVK sekretoriato informacija dėl ordinų pripažinimo	8

Bažnyčia Lietuvoje

Adventiniai ir kalėdiniai renginiai	9
Kun. prof. S. Ylos studija „Šiluva Žemaičių istorijoje“ pristatymas	12
Konferencija „Dievo žodis vakar ir šiandien“	14
Kaišiadorių vyskupijos <i>Caritas</i> metinė konferencija	16

Homilijos

PALAIMINTAS LIKUTIS 4 eilinis sekmadienis (A)	18
JĖZAUS IR MŪSŲ GUNDYMAI I gavėnios sekmadienis (A)	19

Bažnyčios dokumentai

Popiežius Benediktas XVI Enciklika SPE SALVI	20

Bažnyčia pasaulyje

Benediktas XVI pabrėžė santuokos ir šeimos svarbą	27
Benediktas XVI pabrėžė krikščionių kankinystės ypatingumą	27
Popiežiaus kalba diplomatams	27

Popiežiaus Benedikto XVI žinia Pasaulinės taikos dienos proga

2008 m. sausio 1 d.

ŽMONIŲ ŠEIMA – TAIKOS BENDRUOMENĖ

1. Prasidedant naujiems metams, norėčiau viso pasaulio vyrams ir moterims karštai palinkėti ramybės ir sykiu perduoti nuoširdžią vilties žinią. Tai darau siūlydamas drauge apmąstyti šios žinios pradžioje mano nurodytą bei man itin rūpimą temą: *Žmonių šeima – taikos bendruomenė*. Pirmutinei žmonių bendrystės formai pradžia duoda vyro ir moters, nusprendusių tvariai susivienyti bendram naujos šeimos statydinimui, meilė. Tačiau ir Žemės tautos pašauktos steigti tarp savęs solidarumo ir bendradarbiavimo santykius, kaip ir pridera vienos *žmonių šeimos* nariams: „Visos tautos, – yra pareiškęs Vatikano II Susirinkimas, – sudaro vieną bendruomenę ir yra vienos kilmės, nes Dievas visą žmonių giminę apgyvendino Žemės paviršiuje (plg. *Apd 17, 26*); vienas yra ir visų galutinis tikslas – Dievas“ (1).

Šeima, visuomenė ir taika

2. Vyro ir moters santuoka pagrįsta prigimtinė šeima, kaip glaudi gyvenimo ir meilės bendruomenė (2), yra „*pirma visuomenės ir asmens „humanizacijos“ vieta*“ (3), „*gyvenimo ir meilės lopšys*“ (4). Todėl šeima pagrįstai vadinama pirma prigimtinė visuomenė, „*dieviškąja institucija, kaip kiekvienos socialinės tvarkos prototipas sudarančia asmenų gyvenimo pagrindą*“ (5).

3. Sveikame šeimos gyvenime išties patiriami keli pamatiniai taikos dėmenys: teisingumas ir meilė tarp brolių ir seserų, autoriteto, kurį išreiškia tėvai, paskirtis, meilės kupinas tarnavimas silpniausiems – mažiems, sergantiems ar pagyvenusiems – nariams, abipusė pagalba tenkinant gyvenimo poreikius, pasirengimas priimti kitą ir prirėikus jam atleisti. Todėl šeima yra *pirmutinė ir nepamainoma taikos ugdytoja*. Tad nestebėtina, kad smurtas šeimoje laikomas ypač netoleruotinu dalyku. Taigi šeimą vadinant „*pirmutine ir gyvybiškai svarbia visuomenės ląstele*“ (6), išreiškia kai kas esminga. Šeima visuomenės pamatas yra ir todėl, kad ji *duoda galimybę lemtingai patirti taiką*. Iš to išplaukia, kad žmonių bendruomenė negali atsisakyti šeimos atliekamos tarnystės. Kur kitur ugdomas žmogus galėtų geriau autentiškai paragauti taikos, negu gamtos jam parengtame pirmapradžiam „*lizde*“? *Šeimos žodynas yra taikos žodynas*; norint taikos žodyno neužmiršti, juo būtina nuolatos naudotis. Dėl kalbos infliacijos visuomenė neturėtų prarasti sąsajos su „*gramatika*“, ku-

rios kiekvienas kūdikis iš motinos ir tėvo judesių bei žvilgsnių išmoksta pirmiau negu žodžių.

4. Kadangi šeimai tenka užduotis auklėti savo narius, *ji turi ypatingas teises. Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje, kuri yra teisinės kultūros tikrai visuotinės vertės pasiekimas, tvirtinama, kad „šeima yra prigimtinis ir pamatinis visuomenės grupinis vienetas ir turi teisę į visuomenės bei valstybės teikiamą apsaugą“ (7). Šventasis Sostas šeimai irgi yra pripažinęs ypatingą teisinį kilnumą paskelbdamas Šeimos teisių chartiją. Preambulėje parašyta: „Asmens teisėms, net jei jos suformuluotos kaip individo teisės, būdingas pamatinis socialinis matmuo, kurio įgimta bei gyvybinė išraiška yra šeima“ (8). Chartijoje pateikiamomis teisėmis išreiškia ir išskleidžiama žmogaus širdyje įrašyta ir jam proto apreiškia prigimtinė teisė. Šeimos teisių neigimas ar apribojimas, aptemdydamas tiesą apie žmogų, *grasina pačios taikos pamatams*.*

5. Kas – kad ir nesąmoningai – stoja skersai kelio šeimos institucijai, tas daro taiką nacionalinėje ir tarptautinėje bendruomenėje trapią, nes silpnina *svarbiausią taikos „agentūrą“*. Šis momentas vertas ypatingo apmąstymo: visa, kas prisideda prie vyro ir moters santuoka pagrįstos šeimos silpninimo, kas tiesiogiai ar netiesiogiai kausto šeimos pasirėngimą atsakingai priimti naują gyvybę, neleidžia jai įgyvendinti savo teisės būti pirmutine už vaikų auklėjimą atsakinga instancija, – visa tai yra objektyvi kliūtis taikos kelyje. Šeimai reikia namų, jai reikia darbo bei deramo tėvų veiklos namų aplinkoje pripažinimo, mokyklos vaikams ir pagrindinės medicininės pagalbos visiems. Visuomenė ir politika, kurios nesistengia šeimai šiose srityse padėti, atima iš savęs esminį tarnavimo taikai šaltinį. Dėl turimų ugdomųjų galimybių ypatinga atsakomybė skatinti pagarbą šeimoms, atskleisti jų lūkesčius bei teises ir kelti aikštėn jų grožį pirmiausia tenka visuomenės komunikavimo priemonėms.

Žmonija yra didžiulė šeima

6. Socialinė bendruomenė, kad galėtų gyventi taikoje, irgi pašaukta laikytis vertybių, kuriomis remiasi šeimos bendruomenė. Tai taikytina ir vietinėms, ir nacionalinėms bendruomenėms; tai galioja net tautų bendrijai, žmonių šeimai, *gyvenančiai bendruose namuose – Žemėje*. Tačiau žvelgiant iš šios perspektyvos nevalia užmiršti, kad šeima prasideda nuo atsakingo ir galutinio vyro ir moters „*taip*“ ir gyvena atsakingu vaikų, kurių pamažu vis daugiau atsiranda, „*taip*“. Kad klestėtų, šeimos bendruomenėi būtinas didžiadvasiškas visų jos narių sutarimas. Toks suvokimas turėtų tapti visų pašauktų sudaryti *visuotinę žmonių šeimą*, įsitikinimu. Reikia

mokėti asmeniškai tarti „taip“ šiam pašaukimui, Dievo įrašytam į pačią mūsų prigimtį. Neatsitiktinai gyvename vieni šalia kitų; *būdami žmonės visi esame tame pačiame kelyje ir einame juo kaip broliai ir seserys*. Todėl esmingai svarbu, kad kiekvienas įsipareigotų gyventi atsakomybės Dievo atžvilgiu nuostata, išvelgdamas jame savo paties bei kiekvieno kito egzistencijos pirmą pradžią šaltinį. Žvelgiant į šį aukščiausiąjį Pradą, galima suvokti besąlygišką kiekvieno žmogaus vertę bei sukurti prielaidas sutaikintai žmonijai statydinti. Be tokio transcendentinio pamato visuomenė tampa kaimynų sankaupa, o ne brolių ir seserų, pašauktų sudaryti vieną didelę šeimą, bendruomenę.

Šeima, žmonių bendruomenė ir aplinka

7. Šeimai reikia namų, tinkamos aplinkos, kurioje ji galėtų plėtoti savo santykius. *Žmonių šeimos tokie namai yra Žemė, aplinka, duota mums Dievo, Kūrėjo, idant kūrybiškai bei atsakingai ją apgyventume*. Turime rūpintis aplinka: ji patikėta žmogui, kad šis ją atsakingos laisvės dvasia sergėtų bei dirbtų, kaip orientaciniu kriterijumi visada vadovaudamasis visų gerove. Žmogus, žinoma, vertingesnis už visą kūriniją. Gerbti aplinką nereiškia laikyti materialią gamtą ar gyvūnų pasaulį svarbesniais už žmogų. Tai veikiau reiškia savanaudiškai neįtraukti jos kaip visiškai disponuojamos savo interesų naudai, nes būsimosios kartos turi teisę gauti naudos iš kūrinijos, jos atžvilgiu išsaugodamos lygiai tokią pačią atsakingos laisvės dvasią, kokios reikalaujame iš savęs. Kartu neturime išleisti iš akių vargšų, dažnai atkirstų nuo kūrinijos gėrybių visuotinės paskirties. Šiandien žmonija baiminasi dėl būsimos ekologinės pusiausvyros. Tokių vertinimų pravartu imtis apdairiai, puoselėjant dialogą tarp ekspertų ir žinovų, ideologiškai neskubant daryti skubotų išvadų, pirmiausia ieškant bendrojo plėtros modelio, laiduojančio visų gerovę paisant ekologinės pusiausvyros. Su aplinkosauga susijusios išlaidos turėtų būti padalytos tinkamai, atsižvelgiant į įvairių šalių skirtingą plėtrą bei solidarumą su būsimosiomis kartomis. Apdairumas nereiškia atsisakyti imtis atsakomybės bei atidėlioti sprendimus; tai veikiau reiškia prisiimti pareigą, atsakingai pasvėrus, bendrai nuspręsti, koku keliu pasukti siekiant stiprinti žmogaus ir aplinkos sandorą, kuri turėtų būti Dievo, iš kurio kylame ir pas kurį einame, kuriamosios meilės atspindžiu.

8. Šiuo atžvilgiu esmingai svarbu „jausti“ Žemę kaip „mūsų bendrus namus“ ir, stengiantis palenkti ją visų tarnavimui, veikiau rinktis ne vienašališkų sprendimų, bet dialogo kelią. Prireikus tarptautiniu lygmeniu galima pagausinti institucijų, siekiant imtis bendro mūsų „namų“ valdymo; tačiau dar svarbiau dėti pastangas,

kad būtų visuotinai suvokiama būtinybė atsakingai bendradarbiauti. Horizonte ryškėjančios problemos sudėtingos, ir laikas nelaukia. Norint situaciją veiksmingai keisti, būtina darniai veikti. Sritis, kurioje ypač reikia suintensyvinti dialogą tarp tautų, yra *planetos energetinių išteklių valdymas*. Tai dvejopai neatidėliotina technologiškai pažangioms šalims: viena vertus, būtina permąstyti dabartinio plėtros modelio sąlygotus didžiulius vartojimo standartus ir, kita vertus, pasirūpinti tinkamomis investicijomis į skirtingus energijos šaltinius bei tinkamesniu energijos vartojimu. Kylančios šalys jaučia energijos alkį, tačiau tas poreikis kartais tenkinamas darant žalą neturtingoms šalims, kurios dėl savo nepakankamos technologinės struktūros priverstos savo energetinius išteklius pardavinėti per žema kaina. Protektorato formomis ar bent akivaizdžiai žeminančiomis priklausomybėmis retsykiais apribojama net jų politinė laisvė.

Šeima, žmonių bendruomenė ir ekonomika

9. Esminė taikos pavienėse šeimose prielaida yra jų rėmimasis tvirtu bendrai pripažįstamų dvasinių bei etinių vertybių pamatu. Tačiau sykiu pridurtina, kad šeima autentišką taiką patiria tik tada, kai niekam netrūksta to, kas būtina, ir šeimos turtas – vienu darbo vaisiai, kitų santaupos ir visų veiklus bendradarbiavimas – gerai tvarkomas, solidariai, be kraštutinumų ir nešvaistant. Tad šeimos taikai būtinas, viena vertus, *atsivėrimas transcendentiniam vertybių paveldui*, ir, kita vertus, svarbu išmintingai tvarkyti materialines gėrybes bei santykius tarp asmenų. Apleidus šį aspektą, dėl netikrumo, grasinančio šeimos ateičiai, nukenčia abipusis pasitikėjimas.

10. Panašiai galima pasakyti ir apie tą kitą didelę žmonių šeimą, kuri yra visa žmonija. Žmonijos šeimos, globalizacijos reiškinio šiandien dar labiau suvienyti, būtinas ne tik bendrai pripažįstamų vertybių pamatas, bet ir ekonomika, atsiliepianti į tikruosius pasaulinio matmens bendrojo gėrio poreikius. Rėmimasis prigimtinė šeima ir šiuo atžvilgiu atsiskleidžia kaip labai reikšmingas. Tarp pavienių žmonių ir tarp tautų skatintini derami ir nuoširdūs santykiai, visiems teikiantys galimybę pariteto ir teisingumo pagrindu bendradarbiauti. Sykiu būtina stengtis *išmintingai naudoti išteklius* bei *teisingai paskirstyti gėrybes*. Ypač neturtingosioms šalims teikiama pagalba turėtų atitikti sveiką ekonominę logiką, vengiant švaistymo, galiausiai tetarnaujančio pirmiausia brangiems biurokratiniais aparatams išlaikyti. Deramai atsižvelgti privalu ir į moralinę pareigą rūpintis, kad ūkinės organizacijos vadovautųsi ne vien griežtais greito pelno dėsniais, kurie gali pasirodyti esą nežmoniški.

Šeima, žmonių bendruomenė ir dorovinis įstatymas

11. Šeima gyvena taikoje, kai visi jos nariai *paklūsta bendrai normai*: ši turi neleisti reikštis egoistiniam individualizmui bei vienyti individus, skatindama jų darnų sugyvenimą bei kryptingą veiklą. Šis savaime akivaizdus principas *galioja ir didesnėms bendruomenėms* – vietinėms, nacionalinėms ir tarptautinėms. Norint taikos, būtinas bendras įstatymas, padedantis laisvei būti ne akla savivale, bet pačia savimi bei apsaugantis silpnesnį nuo stipresniojo piktnaudžiavimų. Tautų šeimoje dažnai pasitaiko savavališko elgesio – tiek pavienėse valstybėse, tiek santykiuose tarp valstybių. Taip pat dažnai būna, kad silpnesnysis priverstas nusilenkti ne teisingumo reikalavimams, bet akivaizdžiai už jį daugiau priemonių turinčiojo jėgai. Būtina pakartoti: galia visada drausmintina įstatymu, ir tai turėtų galioti ir santykiams tarp suverenių valstybių.

12. Apie įstatymo prigimtį bei paskirtį Bažnyčia savo nuomonę yra pareiškusi daug kartų: *teisinė norma*, reguliuojanti žmonių tarpusavio santykius, tramdydama išorinį elgesį ir numatydama bausmes nusižengusiesiems kaip kriterijumi vadovaujasi dalykų prigimtimi pagrįsta *dorovinė norma*. Žmogaus protas ją – bent jos pagrindinius reikalavimus – išvelgti geba, taip pakildamas ligi visų daiktų pradžioje stovinčio Dievo kūrybingojo proto. Ši dorovinė norma turi reguliuoti sąžinės sprendimus bei būti orientyru visam žmonių elgesiui. Ar yra teisinių normų, taikytinų žmonijos šeimą sudarančioms tautoms? Atsakymas štai toks: taip, tokių normų yra, tačiau kad jos tikrai būtų veiksmingos, *teisinė norma turėtų remtis prigimtaine dorovine norma*, priešingu atveju ji paliekama trapių bei laikinų susitarimų valiai.

13. Prigimtinės dorovinės normos pažinimas nėra neprieinamas tam, kas į save gilinasi ir savo paskirties akivaizdoje ieško vidinės giliausių savo esybės polinkių logikos. Jis gali, nors ir svyruodamas bei dvejojamas, atrasti bent esminius šio *bendrojo dorovės dėsnio* bruožus – įstatymo, įgalinančio žmones, nepaisant jų kultūrinių skirtumų, susitarti tarpusavyje dėl svarbiausių to, kas gera ir bloga, teisinga ir neteisinga, aspektų. Būtina į šį pamatinį įstatymą atsigręžti ir jo paieškai skirti mūsų geriausias intelektines pajėgas, nesileidžiant būti įbauginamiems akivaizdumo stokos bei nesusipratimų. Nors fragmentiškai ir ne visada nuosekliai, tačiau prigimtiniame įstatyme besišaknijančių vertybių esama tarptautiniuose susitarimuose, visuotinai pripažintose valdžios formose ir humanitarinės teisės, įtrauktos į pavienių valstybių įstatymus ar tarptautinių organizacijų nuostatus, principuose. *Žmonija nėra „be įstatymo“*. Nepaisant to, neatidėliotina tęsti dialogą šiomis temomis skatinant pavienės valstybes

savo įstatymus vis labiau atverti pamatinėms žmogaus teisėms pripažinti. Teisinės kultūros plėtojimas pasaulyje priklauso, be kita ko, nuo pastangų visada pripildyti tarptautines normas kuo giliausio žmogiškojo turinio, idant jos neapsiribotų procedūromis, kurias lengva apeiti siekiant egoistinių ar ideologinių tikslų.

Konfliktų įveikimas ir nusiginklavimas

14. Žmonija mūsų dienomis, deja, išgyvena gilius susiskaldymus ir didelius konfliktus, *metančius niūrius šešėlius ant jos ateities*. Plačias planetos sritis apėmusios stiprėjančios įtampos, pavojus, kad vis daugiau šalių įgis branduolinių ginklų, kiekvienam atsakingam žmogui pagrįstai kelia susirūpinimą. Afrikos žemyne tebesiaučia daugybė pilietinių karų, nors ten nemažai šalių yra pasiekusios pažangos laisvės ir demokratijos požiūriu. Artimieji Rytai, kaip ir anksčiau, tebėra konfliktų ir pasikėsinimų, darančių įtaką ir kaimyninėms šalims bei keliančių grėsmę įtraukti jas į smurto spiralę, arena. Visuotinesniu lygmeniu apgailestaujant konstatuotina, jog daugėja *į ginklavimosi varžybas išitraukusių šalių*: net besiplėtojančios šalys žymią savo vidinio visuminio produkto dalį skiria ginklams pirkti. Atsakomybė už tokią pražūtingą prekybą tenka daug kam: industrializuoto pasaulio šalims prekyba ginklais duoda daug pelno, daugelyje neturtingų šalių valdančios oligarchijos pirkdamos vis tobulesnius ginklus trokšta sustiprinti savo padėtį. Tokiais sunkiais laikais visiems geros valios žmonėms tikrai būtina mobilizuotis konkreitiems susitarimams dėl *veiksmingos demilitarizacijos* pirmiausia branduolinių ginklų srityje pasiekti. Šį metą, kai branduolinio ginklo neplatavimo procesas neišjuda iš vietos, jaučiu pareigą paraginti valdžios institucijas ryžtingiau atnaujinti derybas dėl *tolesnio ir sutarto branduolinių ginklų išmontavimo*. Žinau, jog taip ragindamas išreiškiu bendrą troškimą visų, kuriems rūpi žmonijos ateitis.

15. Praėjo šešiasdešimt metų nuo tada, kai Jungtinių Tautų Organizacija iškilmingai paskelbė *Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją* (1948–2008). Šiuo dokumentu žmonija sureagavo į Antrojo pasaulinio karo baisumus, pripažindama vienodu kilnumu besiremiančią visų žmonių vienybę ir žmonių sugyvenimo centru padarydama pagarbą asmens ir tautų pagrindinėms teisėms: tai buvo lemiamas žingsnis sunkiame ir reikliame kelyje į santarvę ir taiką. Paminėti atskiru žodžiu verta Šventojo Sosto prieš dvidešimt penkerius metus priimtos *Šeimos teisių chartijos* jubiliejų (1983–2008) bei *Pasaulinės taikos dienos* šventimo keturiasdešimtąsias metines (1968–2008). Ši šventė radosi iš popiežiui Pauliui VI Apvaizdos įkvėptos minties, kurią su didžiuliu įsitikinimu toliau plėtojo mano mylimas bei gerbiamas pirmtakas popiežius Jonas Paulius II. Šios dienos šventimas Bažnyčiai daugelį

metų teikė galimybę šia proga skelbiamomis žiniomis plėtoti aiškinamąjį mokymą šios pamatinės žmogaus gėrybės labui. Tokių reikšmingų sukakčių šviesoje kviečiu kiekvieną žmogų dar aiškiau įsisąmoninti bendrą priklausomybę vienai žmonijos šeimai bei dėti pastangas, kad bendras gyvenimas Žemėje vis labiau atspindėtų šį įsitikinimą, nuo kurio priklauso tikros ir ilgalaikės taikos pastatydinimas. Be to, kviečiu tikinčiuosius nenuilstamai melsti Dievo didžios taikos dovanos. Krikščionys savo ruožtu žino galį patikėti save Marijos užtarimui. Ji, Dievo Sūnaus, priėmusio kūną dėl visos žmonijos išganymo, Motina, yra visų Motina.

Visiems linkiu linksmų Naujųjų metų!

Vatikanas, 2007 m. gruodžio 8 d.

BENEDICTUS PP. XVI

- (1) Deklaracija *Nostra aetate*, 1.
- (2) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 48.
- (3) Jonas Paulius II. Apaštališkasis paraginimas *Christifideles laici*, 40: AAS 81 (1989), 469.
- (4) Ten pat.
- (5) Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Bažnyčios socialinio mokymo santrauka, 211.
- (6) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Apostolicam actuositatem*, 11.
- (7) Str. 16/3.
- (8) Popiežiškoji šeimos taryba. Šeimos teisių chartija (1983 11 24), preambulė, A.

Popiežiaus Benedikto XVI žinia 2007 m. Kalėdų proga

Mums šventa diena išaušo.

Ateikite, tautos, pagarbinkite Viešpatį:

Šiandien didinga šviesa nužengė žemėn.

(Kalėdų dienos Mišios, posmelis prieš Evangeliją)

Brangūs broliai ir seserys! *Mums šventa diena išaušo.* Didelės vilties diena: šiandien gimė žmonijos Gelbėtojas! Kūdikio gimimas baimingai laukiantiems paprastai suteikia vilties šviesos. Jėzui gimus Betliejaus grotuje, žemėje pasirodė „didinga šviesa“; didelė viltis įžengė į jo laukusiųjų širdis: *lux magna*, giedama šios Kalėdų dienos liturgijoje. Ši šviesa nebuvo „didinga“ šio pasaulio matais, nes iš pradžių ją tepamatė Marija, Juozapas ir keli piemenys, vėliau išminčiai, senasis Simeonas, pranašė Ona – tie, kuriuos išrinko Dievas.

Ir kartu tos šventos nakties slapybėje bei tyloje kiekvienam žmogui nušvito nuolatos spindinti šviesa; į pasaulį atėjo didinga, laimę nešanti viltis: „Žodis tapo kūnu ir... mes regėjome jo šlovę“ (*Jn 1, 14*).

„Dievas yra šviesa, – sako Jonas, – ir jame nėra jokios tamsybės“ (*1 Jn 1, 5*). Pradžios knygoje skaitome, kad Visatos pradžioje „žemė buvo padrika ir dyka“ ir „tamsa gaubė bedugnę“. „Tuomet Dievas tarė: *Tebūna šviesa!* Ir šviesa pasirodė“ (*Pr 1, 2–3*). Kuriamasis Dievo Žodis yra šviesa, gyvybės šaltinis. Visa atsirado per *Logos* ir be jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradę (plg. *Jn 1, 3*). Štai kodėl visi kūriniai iš pagrindų geri ir turi Dievo įspaudą, jo šviesos kibirkštį. Vis dėlto, Jėzui gimus iš Mergelės Marijos, pati šviesa atėjo į pasaulį: „Dievas iš Dievo, Šviesa iš Šviesos“, kaip išpažįstame *Credo*. Jėzuje Dievas, išlikdamas tuo, kas yra, prisiėmė tai, kuo jis nėra: „Visagalybė įžengė į kūdikio kūną ir nepasitraukė nuo pasaulio valdymo“ (plg. Augustinas. *Sermo 184, 1* apie Kalėdas). Jis, kuris sukūrė žmogų, tapo žmogumi, kad atneštų pasauliui ramybę. Todėl angelų būriai Kalėdų naktį gieda: „Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė jo mylimiems žmonėms!“ (*Lk 2, 14*).

Šiandien didinga šviesa nužengė žemėn. Kristaus šviesa atneša ramybę. Šventosios nakties Mišių liturgija pradedama kaip tik tokia giesmė: „Šiandien iš dangaus nusileido tikroji ramybė“ (Ižangos priegiesmis). Maža to, vien Kristuje pasirodžiusi „didinga“ šviesa gali žmonėms dovanoti „tikrąją“ ramybę: štai kodėl kiekviena karta pašaukta ją priimti, priimti Dievą, Betliejuje tapusį vienu iš mūsų.

Kalėdos! Tai istorinis įvykis ir meilės slėpinys, jau daugiau negu du tūkstančius metų kryptantis į visų laikų bei vietovių vyrus ir moteris. Tai šventoji diena, kai suspindėjo ramybę nešanti didinga Kristaus šviesa! Žinoma, norint ją išsvysti, priimti, būtinas tikėjimas, nuolankumas – Marijos, kuri patikėjo Viešpaties žodžiu ir pirmoji, pasilenkusi virš lopšio, pagarbino savo kūno vaisių, nuolankumas; Juozapo, teisingo žmogaus, turėjusio tikėjimo drąsos ir nusprendusio veikiau klausyti Dievo negu saugoti savo reputaciją, nuolankumas; piemenų, vargšų bei anoniminių piemenų, atsiliepusių į dangiškojo pasiuntinio žinią ir nuskubėjusių prie grotos, kur rado naują gimį ir, kupini nuostabos, jį pagarbino šlovindami Dievą (plg. *Lk 2, 15–20*), nuolankumas. Mažutėliai, turintys vargdienio dvasią, – štai pagrindiniai Kalėdų veikėjai vakar ir šiandien; jie visada yra pagrindiniai Dievo istorijos veikėjai, nenuilstantys jo teisingumo, meilės ir taikos karalystės statydintojai.

Betliejaus nakties tyloje gimęs Kristus buvo sutiktas rūpestingų rankų. O šiandien, per šias Kalėdas, kai vėl

nuskamba džiugi žinia apie jo atperkamąjį gimimą, kas pasirengę atverti jam širdies duris? Mūsų laikų vyrai ir moterys, Kristus ateina ir pas mus, kad atneštų šviesą, dovanotų ramybę! Kas budi abejojimo bei netikrumo naktį budria ir maldos kupina širdimi? Kas, deginamas tikėjimo liepsnos, laukia išauštant naujos dienos? Kas turi laiko įsiklausyti į jo žodžius ir būti patrauktas jo meilės? Taip! Jo ramybės žinia skirta visiems žmonėms, jis ateina pas visus, siūlydamas save kaip patikimą išganymo viltį.

Tegu Kristaus šviesa, ateinanti apšviesti kiekvieną žmogų, galiausiai suspindi ir paguodžia pirmiausia visus skendinčius vargo, neteisingumo, karo tamsybėje, tegu ji paguodžia tuos, kuriems vis dar trukdoma patenkinti teisėtą saugesnio pragyvenimo, sveikatos, išsilavinimo, nuolatinio darbo, pilnatviškesnio dalijimosi pilietine bei politine atsakomybe, būnant apsaugotam nuo bet kokios spaudos bei žmogaus kilnumą pažeidžiančių sąlygų, troškimą. Išsisoms tautoms neįsivaizduojamas kančias sukeliančių kruvinių ginkluotų konfliktų, terorizmo ir visokios prievartos aukomis pirmiausia tampa silpnesniųjų grupės – vaikai, moterys, pagyvenę žmonės. Plinta etninė, religinė ir politinė įtampa, nestabilumas, konkuravimas, priešybės, neteisingumas ir diskriminacija. Pasaulyje vis daugėja migrantų, pabėgėlių, perkeltųjų – taip pat dėl dažnų gamtos katastrofų, neretai pridariusių nerimą keliančios žalos aplinkai.

Šią ramybės dieną mintys pirmiausia krypsta ten, kur griaudėja ginklai, – į iškankintas Darfūro, Somalio ir šiaurines Kongo Demokratinės Respublikos sritis, į Eritrėjos ir Etiopijos pasienio zonas, į visus Artimuosius Rytus, ypač Iraką, Iraną, Libaną ir Šventąją Žemę, į Afganistaną, Pakistaną ir Šri Lanką, į Balkanų regioną ir į daugelį kitų, dažnai, deja, užmirštamų krizinių situacijų. Tegu Kūdikėlis Jėzus atneša palengvinimą išbandymus kenčiantiesiems, o vyriausybių vadovams įkvepia išminties ir drąsos siekti bei ieškoti žmoniškų, teisingų ir ilgalaikių sprendimų. Į prasmės ir vertybių troškulį, į gerovės ir ramybės paiešką, į vargšų lūkesčius Kristus atsiliepia savo gimimu per Kalėdas. Pavieniai žmonės ir tautos neturėtų bijoti jį pripažinti bei priimti: su juo „dinga šviesa“ nušviečia žmonijos horizontą; su juo prasideda pabaigos nepažįstanti „šventoji diena“. Šios Kalėdos tikrai tebūna džiaugsmo, vilties ir ramybės diena!

Ateikite, tautos, pagarbinkite Viešpatį. Kartu su Marija, Juozapu ir piemenimis, išminčiais ir nesuskaičiuojamais nuolankiais naujagimio garbintojais leiskime ir mes, broliai ir seserys visuose žemynuose, šios dienos šviesai po visur pasklisti: tegu ji įžengia į mūsų širdis, apšviečia ir sušildo mūsų namus, atneša ramybės ir vilties į mūsų miestus, suteikia pasauliui taikos.

To linkiu jums, kurie manęs klausote. Toks yra mano troškimas, virstantis nuolankia ir pasitikėjimo kupina malda Kūdikėliui Jėzui, kad jo šviesa išvartytų iš mūsų gyvenimo tamsybes ir pripildytų jus meilės bei ramybės. Viešpats, leidęs savo gailestingam veidui sušvisti Kristuje, tepripildo jus savo palaimos ir tepadaro savo gerumo šaukkliais. Palaimingų Kalėdų!

Popiežiaus Benedikto XVI homilija per 2007 m. Kalėdų šv. Mišias

Brangūs broliai ir seserys!

„Prisiartino metas gimdyti, ir Marija pagimdė savo pirmgimį sūnų, suvystė jį vystyklais ir paguldė dėdžioje, nes jiems nebuvo vietos užėjoje“ (plg. *Lk 2, 6 ir t.*). Šie sakiniai visada palyti širdį. Atėjo angelo Nazarete apreiškta akimirka: „Štai tu pradėsi iščiose ir pagimdysi sūnų, kurį pavadinsi Jėzumi. Jis bus didis ir vadinsis Aukščiausiojo Sūnus“ (*Lk 1, 31*). Atėjo Izraelio šimtmečiais, daugybę tamsių valandų laukta akimirka, kurios miglotais pavidalais laukė visa žmonija, – kad Dievas pasirūpintų mumis, išžengtų iš savo slapybės, kad pasaulis taptų sveikas, kad Dievas viską atnaujintų. Galime įsivaizduoti, su koku vidiniu pasirengimu ir meile Marija artinosi prie šios valandos. Trumpu pasakymu: „suvystė jį vystyklais“ leidžiama kažkiek nuvokti šį šventą džiaugsmą ir šį tyliai uolų pasirengimą. Vystyklai paruošti, kad vaikas būtų sutiktas tinkamai. Bet užėjoje neatsiranda vietos. Žmonija laukia Dievo, jo artumo. Tačiau kai ateina laikas, ji jam neranda vietos. Ji taip užsiėmusi savimi, jai taip neatidėliotinai reikia viso laiko ir visos erdvės sau, kad kitam – artimui, vargšams, Dievui – nieko nebelieka. Ir juo žmonės turtingesni, juo labiau visa užpildo savimi. Juo mažiau gali įžengti kitas.

Jonas savo evangelijoje esmingai išskleidė trumpą Luko pastabą apie situaciją Betliejuje: „Pas savuosius atėjo, o savieji jo nepriėmė“ (*Jn 1, 11*). Pirmiausia tai taikoma Betliejui: Dovydo Sūnus ateina į savo miestą, bet turi gimti tvartelyje, nes užėjoje jam neatsirado vietos. Tai galioja Izraeliui: pasiuntinys ateina pas savuosius, bet jų nėra pageidaujamas. Tai galioja ir žmonijai: tas, per kurį atsirado pasaulis, kūrybingasis pirmapradis Žodis įžengia į pasaulį, tačiau nėra girdimas, priimamas.

Šie žodžiai galiausiai svarbūs mums, kiekvienam paskirai ir visai visuomenei. Ar turime laiko artimui, kuriam reikia mūsų žodžio, mūsų dėmesio? Pagalbos laukiančiam kenčiančiam? Prieglobsčio ieškančiam išvartytam ar pabėgusiajam iš tėvynės? Ar turime laiko

ir vietos Dievui? Ar jis gali įžengti į mūsų gyvenimą? Ar atrandame vietos jam, ar visas savo mąstymo, veiklos, gyvenimo vietas laikome vien sau?

Ačiū Dievui, Evangelijoje ne vien neigiama žinia. Luko evangelijoje išvystame motinos Marijos meilę ir šventojo Juozapo ištikimybę, budrius piemenis ir jų didžiulį džiaugsmą. Mato evangelijoje skaitome apie iš toli atkeliavusių išminčių apsilankymą, o Jonas mums sako: visiems, kurie jį priėmė, jis davė galią tapti Dievo vaikais (1, 12). Yra jį priimančių, ir taip tvartelis pamažu iš išorės virsta nauju namu, nauju miestu, nauju pasauliu. Kalėdų žinia leidžia mums įžvelgti uždaro pasaulio tamsą, taip atskleisdama tikrovę, kurioje kasdien gyvename. Bet ji taip pat sako, jog Dievas neleidžia savęs atitverti. Kad jis randa vietos, įžengdamas net ir per tvartelį; kad yra jo šviesą reginčių ir toliau nešančių žmonių. Per Evangelijos žodį angelas kalba ir mums, o per šventąją liturgiją Atpirkėjo šviesa patenka į mūsų gyvenimą. Nesvarbu, kas būtume – piemenys ar išminčiai, šviesa ir jos žinia kviečia mus pakilti, išeiti iš savo norų bei interesų rato, prisitarti prie Viešpaties ir jį pagarbinti. Jį garbiname pasaulį atverdami tiesai, gėriui, Kristui, tarnavimui tiems, kurie stovi pakraštyje ir kuriuose jis mūsų laukia.

Kai kuriuose vėlyvųjų Viduramžių bei Naujųjų laikų pradžios paveiksluose tvartelis vaizduojamas kaip šiek tiek nusigyvenę rūmai. Buvusią didybę dar galima atpažinti, tačiau jie apgriuvę, sienos atviros – jie tapę būtent tvartu. Tokia legenda neturi istorinio pagrindo, tačiau ja metaforiškai perteikiama Kalėdų slėpinyje glūdinti tiesa. Amžiams pažadėtas Dovydo sostas stovi tuščias. Šventojoje Žemėje viešpatauja kiti. Juozapas, Dovydo palikuonis, yra paprastas amatininkas; rūmai iš tikrųjų virtę lūšna. Pats Dovydas buvo piemuo. Kai Samuelis jo ieškojo, kad pateptų, atrodė neįmanoma ir prieštaranga, kad toks piemenaujantis vaikinys galėtų tapti pažado Izraeliui nešėju. Betliejaus tvartelyje, būtent ten, kur buvo išeities taškas, dovydiškoji karalystė prasideda iš naujo – kūdikyje, kuris, suvystytas į vystyklus, paguldomas į ēdžias. Naujasis sostas, nuo kurio šis Dovydas patrauks prie savęs pasaulį, yra kryžius. Naujasis sostas – kryžius – atitinka naują pradžią tvartelyje. Bet būtent taip statydinami naujieji rūmai, tikroji karalystė. Šie naujieji rūmai visiškai kitokie, nei juos ir karališkąją valdžią įsivaizduoja žmonės. Tai Kristaus meilės save patraukti leidžiančiųjų ir su juo vienu kūnu, nauja žmonija tampančiųjų bendruomenė. Tikra karalystė yra nuo kryžiaus sklindanti galia, dovanojamo gerumo galia. Tvartelis virsta rūmais – kaip tik nuo to pradėdamas Jėzus statydinga naują didžiąją bendruomenę, kurios pagrindinius žodžius jo gimimo valandą gieda angelai: „Garbė Dievui aukštybėse, o žė-

mėje ramybė jo mylimiems žmonėms – žmonėms, savo valią palenkiantiems jo valiai bei per tai tampantiems Dievo žmonėmis, naujais žmonėmis, nauju pasauliu.

Grigalius Nysietis savo Kalėdų pamoksluose panašią viziją išplėtojo remdamasis Jono evangelijos kalėdinės žinios žodžiais: „Jis išskleidė savo palapinę tarp mūsų“ (Jn 1, 14). Grigalius šiuos žodžius sieja su mūsų susidėvėjusia bei nusilpusia, visur skausmui bei kančiai išstatyta kūno palapine. Jis juos taip pat taiko visam nuodėmės perplėštam bei iškreiptam kosmosui. Ką jis būtų pasakęs išvydęs šiandienį būvį, kurį patiria mūsų žemė dėl piktnaudžiavimo energija bei jos beatodairiško išnaudojimo savanaudiškiems tikslams. Anzelmas Kenterberietis kartą tiesiog pranašiška nusakė tai, ką šiandien išgyvename užterštame pasaulyje, kurio ateičiai iškilusi grėsmė: „Visa buvo tarsi negyva, praradę savo kilnumą, mat buvo padaryta tarnauti tiems, kurie šlovina Dievą. Žemės elementai buvo engiami ir tapę be spindesio dėl piktnaudžiavimo tų, kurie ją privertė tarnauti savo stabams, kuriems ji nebuvo sukurta“ (PL 158, 955 ir t.). Tad Kalėdų žinioje minimas tvartelis, Grigaliaus Nysiečio akimis, žymis kamuojamą žemę. Kristus atstato ne kokius nors rūmus. Jis atėjo gražinti kūrinijai, kosmosui jų grožį bei kilnumą: tai prasideda per Kalėdas bei skatina angelus džiūgauti. Žemė atkuriamą būtent per tai, kad atveriamą Dievui, vėl gauna tikrosios šviesos ir per žmogiškojo bei dieviškojo noro darną, to, kas viršuje ir apačioje, vienybę atgauna savo kilnumą. Tad Kalėdos yra atkurtosios kūrinijos šventė. Tuo remdamiesi Bažnyčios tėvai aiškina angelų giesmę šventąją naktį: ja išreiškiamas džiaugsmas, kad viršus ir apačia, dangus ir žemė vėl suvienyti, kad žmogus vėl sujungtas su Dievu. Tėvų požiūriu, kalėdinei angelų giesmei būdinga tai, kad angelai ir žmonija dabar gali kartu giedoti, kosmoso grožiui taip reiškiantis giedamo šlovinimo grožiu. Liturginė giesmė, Bažnyčios tėvų akimis, ypač iškili tuo, jog tai giedojimas kartu su dangiškaisiais choralais. Būtent susitikimas su Kristumi teikia gebėjimą girdėti angelų giedojimą, taip sukuriamą tikroji muzika, visada nutylanti, kai nustojame kartu giedoti bei girdėti.

Betliejaus tvartelyje susiliečia dangus ir žemė. Dangus nusileidžia į žemę. Todėl iš ten sklinda šviesa visiems laikams, todėl ten įsižiebia džiaugsmas, gimsta giesmė. Baigdamas mūsų Kalėdų apmąstymą, norėčiau pacituoti ypatingus šventojo Augustino žodžius. Aiškindamas Viešpaties maldos kreipinį: „Tėve mūsų, kuris esi danguje“, jis klausia: kas yra dangus? Ir kur yra dangus? Į tai stebėtinai atsako: „...kuris esi danguje, reiškia: šventuosiuose ir teisiuosiuose. Dangus yra iškiliausias pasaulio kūnas, bet kūnas, galintis būti tik erdvėje. Jei tikima, kad Dievas gyvena danguje, taigi aukščiausioje pasaulio dalyje, tai tada paukščiai būtų laimingesni

negu mes, nes jie gyventų daug arčiau Dievo nei mes. Tačiau neparašyta: *Viešpats arti tų, kurie gyvena aukštumoje ar ant kalnų*, bet parašyta: *Viešpats arti tų, kurie sielojasi* (Ps 34, 19), o šie žodžiai taikomi nusižeminimui. Kaip nusidėjėlis vadinamas žeme, taip, priešingai tam, teisųji galima vadinti dangumi“ (*Serm. in monte II, 5, 17*). Dangus priklauso ne erdvės, bet širdies geografijai. O Dievo širdis šventąją naktį nusileido ligi tvartelio: dangus yra Dievo nusižeminimas. Artindamiesi prie šio nusižeminimo, palytime dangų. Tada nauja tampa ir žemė. Kaip piemenys nusižeminę išsiruoškime šią šventąją naktį pas Kūdikėlį tvartelyje. Palytėkime Dievo nusižeminimą, Dievo širdį. Tada jo džiaugsmas palytės mus ir padarys pasaulį geresnį. Amen.

▼ Pareiškimas dėl nesąžiningos kampanijos prieš alkoholio reklamos ribojimą

Vilnius
2008 01 07

Kad iš tiesų taptume čempionais

Sveikas varžymasis, kai laikomasi aiškių taisyklių, kai parodomas sumanumas, grupės susitelkimas, fizinė ir psichologinė ištvermė, yra neatskiriama žmogiškosios kultūros dalis. Sportiniai žaidimai padeda leisti laisvalaikį, teikia jaunimui grūdinimosi, veržlumo, atkaklumo, valios ugdymo pavyzdžių. Daug džiaugsmo visiems sukelia pergalės, kurias pasiekia komandos, kovojančios už savo valstybę, garsinančios Lietuvą. Tai, jog čempionatai ir olimpiados šiandieniam pasaulyje susiejamos su tautų vardais, o krepšinis ar futbolas – be galo populiarus, verčia ypač atsakingai žvelgti į sporto ir jį supančios renginių industrijos poveikį.

Trijų Karalių iškilme vakar pasibaigusią šiemėčių Kalėdų švenčių ramybę sudrumstė kaip reta pikto diskusijų ir net žodinio smurto banga. Ją nepaisydami nei susitaikymo meto tradicijos, nei paprasčiausio padarumo sąmoningai bei tikslingai sukėlė alkoholio ir žiniasklaidos verslo grupė. Dėl pelno, kuris gali sumažėti Seimui įvedus svaigiųjų gėrimų reklamos apribojimus, jie ryžosi provokuoti socialinę destrukciją, kurstyti viešą politikų pjūdyką. Televizijos kompanijos ėmėsi į sabotажą panašių veiksmy stabdydamos sporto transliacijas ir manipuliuojamos natūraliu žiūrovų pasipiktinimu. Pagaliau visai Lietuvai be jokių skrupulų į akis meluojama, kad tiesiogiai matyti varžybas trukdo būtent minėti alkoholio reklamos ribojimai, kad be aludarių ir sidro gamintojų „aukų“ krepšinis sužlugęs.

Kiekvieną dieną matome, kiek didžiulių pralaimėjimų mūsų tautai, ypač jaunajai kartai, atneša šimtais procentų išaugęs sidro, kokteilių ir kitų tariamai „nekaltų“ gėrimų suvartojimas. Nuolat girdime daugybės dorų žmonių, motinų, tėvų, mokytojų prašymus gelbėti be dugnės link pasukusius jaunuolius. Todėl negalime nutylėti cinizmo viršūnę pasiekusių teiginių, esą alkoholio propaganda yra lemtingas Lietuvos sporto ramstis. Tokius „argumentus“ tenka atremti labai tiesmukai – būtent dėl agresyvaus alkoholio brukimo visais informacijos kanalais, dėl jo „laisvos“ prekybos krepšinio aikštelės nesulaukė šimtų aukštaūgių, talentingų vaikinių ir merginų. Deja, jie baigė savo dienas savižudybėmis ar leidžia nualintą beprasmę gyvenimą visuomenės užribiuose. Jie, o drauge ir mes, netapome pasaulio ar Europos čempionais.

Tiems, kurių rankose visuomenės nuomonė, politiniai sprendimai, valdžios galia, tenka pradėti metus nuo labai paprasto, tačiau lemtingo pasirinkimo išlaikyti ar atsitraukti prieš agresyvų verslo spaudimą. Tai pasirinkimas tarp melo ir tiesos, tarp pelno čempionų ir laiminčios Lietuvos. Tepadede Dievas nepalūžti stojuosiems prieš šantažo ir gąsdinimų laviną, teatleidžia Jis tiems, kurie nežino, ką daro. Linkėdami visiems šalies žmonėms geresnių, ramesnių metų, sportinių ir kitokių pergalių, sveikatos ir dvasios stiprybės –

Arkivyskupas
Sigitas Tamkevičius SJ

Kardinolas
Audrys Juozas Bačkis

LVK sekretoriato informacija dėl ordinų pripažinimo

2008 01 07

Remdamiesi informaciniu leidiniu „Anuario Pontificio 2007“ ir Vatikano dienraščio „Osservatore Romano“ 2002 m. liepos 4 d. paskelbtu pranešimu informuojame, kad Šventasis Sostas be savųjų riterių ordinų pripažįsta ir globoja tik du ordinus: **Maltos, arba Suverenų karių hospitaljerų šv. Jono, ordiną** ir **Jeruzalės Šv. Kapo riterių ordiną. Bet kokie kiti nevienuoliniai ordina, net ir skirti kokiam nors šventajam ar savo pavadinime turintys religinių sąvokų ar žodžių, neturi Šventojo Sosto pripažinimo.** Vyskupų Konferencija negali kurti tokių ordinų, todėl bet kokie Lietuvoje veikiantys panašaus pobūdžio ordina nėra pripažinti nei Šventojo Sosto, nei Lietuvos Vyskupų Konferencijos.

Kunigų paskyrimai Panevėžio vyskupijoje

Kun. **Saulius Kalvaitis** atleistas iš Utenos Kristaus Žengimo į dangų parapijos klebono ir Utenos dekanato dekanato pareigų ir paskirtas Obelių Šv. Onos, Aleksandravėlės Šv. Pranciškaus Serafiškojo ir Kriaunų Dievo Apvaizdos parapijų administratoriumi.

Kan. **Juozapas Kuodis** atleistas iš Obelių Šv. Onos, Aleksandravėlės Šv. Pranciškaus Serafiškojo ir Kriaunų Dievo Apvaizdos parapijų administratoriaus pareigų ir paskirtas Utenos Kristaus Žengimo į dangų parapijos klebonu ir laikinai Utenos dekanato dekanu.

Kun. **Kęstutis Brilius** paskirtas Panevėžio miesto aukštųjų mokyklų kapelionu ir paliktas eiti visas kitas pareigas.

-Pn-

Kauno arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Gruodžio 18 d. Kauno arkivyskupijos dvasininkai rinkosi į tradicinį kasmetinį prieškalėdinį susirinkimą kurijoje. Bendra malda pradėtas susirinkimui vadovavo arkivyskupas Sigitas Tamkevičius.

Kunigai aptarė svarbiausią 2008 m. arkivyskupijos gyvenimo įvykį – Švč. M. Marijos apsimetimo Šiluvoje 400 metų jubiliejaus šventimą per Šilines. Rugsėjo 6–15 d. jubiliejaus šventimo gaires pristatęs ir kvietęs jas apsvastyti arkiv. S. Tamkevičius darsyk atkreipė dėmesį į esminį jubiliejaus šventimo siekį. Pasak ganytojo, tai turi tapti proga nūdien atnaujinti tikėjimą ir Dievo Sūnaus Jėzaus Kristaus garbinimą asmeniniame ir bendruomeniniame gyvenime. Dvasininkų dėmesys atkreiptas į tai, kad minimu jubiliejumi siekiama Šiluvos žinią padaryti aktualią šiandien, išgarsinti Šiluvą kaip krikščioniškos piligrimystės vietą, suteikiant piligrimams galimybę išgyventi ir atsilipti į kvietimą garbinti Jėzų, skelbti Evangeliją. Ganytojas siūlė kuo aktyviau šia žinia dalytis ir su kitomis Lietuvos vyskupijomis: jos kviečiamos dalyvau-

Adventiniai ir kalėdiniai renginiai

Vilniuje

Kardinolo A. J. Bačchio apsilankymai

Gruodžio 13 d. kardinolas Audrys Juozas Bačkis dalyvavo Vilniaus SOS vaikų darželio surengtoje adventinėje vakaronėje. Vaikai dainavo adventines ir kalėdines giesmes, žaidė žaidimus, padovanojo savo rankų darbelių. Vilniaus ganytojas pasveikino vaikus, jų tėvus ir darželio darbuotojas su artėjančiomis Kalėdų šventėmis, padalijo dovanėlių. Po vakaronės SOS darželio vedėja Zita Sakavičienė pakvietė kardinolą atskirai susitikti su darželio darbuotojomis. Jos pasidalijo išpūdžiais apie pastaruoju metu vykusius renginius, projektus. Kardinolas pasidžiaugė, kad šiame darželyje jaučiama meilė ir rūpinamasi vaikais. Atsisveikindamas ganytojas palaimino darbuotojas.

Gruodžio 17 d. kardinolas lankėsi Vilniaus trečiuosiuose vaikų globos namuose. Jis žiūrėjo spektaklį, kurį vaikai parengė padedami šiuos namus globojančių Gailestingojo Jėzaus brolių ir seserų, vėliau pasveikino vaikus, darbuotojus, įteikė dovanų.

Gruodžio 19 d. ganytojas aplankė Lukiškių kalėjimo darbuotojus ir kalinius. Per šv. Mišias jis suteikė Sutvirtinimo sakramentą nuteistajam kalėti iki gyvos galvos. Po pamaldų kardinolas lankė kalinius kamerose drauge su Vilniaus Caritas darbuotojais, kurie dalijo dovanėles.

Adventinė popietė–mugė „Iš tamsos į Šviesą“

Gruodžio 16 d. Vilniaus dailės akademijos Gotikinėje salėje Ateitininkų federacijos nariai surengė adventinę popietę–mugę „Iš tamsos į Šviesą“. Jau antrus metus vienos didžiausių Lietuvos jaunimo organizacijų jaunimas kviečia šeimas ir jaunimą guviai laukti Išganytojo gimimo iškilmės ir ta proga atlikti gražių darbų savo ir kitų labui. Visą dieną ateitininkai džiaugsmingai priiminėjo vilniečius ir miesto svečius prieškalėdinėje mugėje. Joje buvo galima išgyti pačių ateitininkų pagamintų rankų darbo dovanų sau ir savo artimiesiems. Lankytojai noriai pirkė papuošalus iš veltinio, karoliukų, gintaro, buvo labai populiarūs atvirukai su krikščioniška simbolika, mugės dalyviai grožėjosi įvairiais paveikslais, medžio drožiniais, kalėdiniais papuošimais. Kai kurios ateitininkės pačios prikepė sausainių ir pyragų, kad galėtų pavaišinti mugės lankytojus. Atėjusieji į mugę turėjo puikią progą išsamiau susipažinti su Ateitininkų federacijos veikla.

Mugės organizatoriai kvietė lankytojus ne tik išgyti rankų darbo dirbinių, bet ir patiems pasimokyti senųjų amatų, pasiklausti ir išmokti adventinių giesmių bei įvairių dainų. Mugėje skambėjo ir klasikinės muzikos kūriniai, bliuzo, džiazo kompozicijos. Renginyje pirmą kartą veikė amatų dirbtuvė „Amatų mokykla“, kur galima buvo pasigaminti kalėdinių puokščių ir žaisliukų, išmokti mezgimo ir nėrimo raštų, karpinių meno.

Už kalėdinius suvenyrus surinktos lėšos skirtos Vilniaus krašto ateitininkų veiklai bei interneto dienraščiui „Bernardinai.lt“ paremti. Vilniaus krašto ateitininkai ypatingą dėmesį skiria moksleivių turiningo laisvalaikio organizavimui. Kasmet rengiamos kelios vasaros stovyklos, kur blaiviai ir džiaugsmingai atostogauja keli šimtai Vilniaus krašto vaikų. Rengiami akademiniai

savaitegaliai jaunimui, kuopų dienos mažesniuose Vilnijos miestuose. Dalyvaujant renginiuose, jauni žmonės ugdo bendravimo įgūdžius, susiranda bendraamžių ir vyresnių draugų, įgyja žinių apie savo kraštą ir tikėjimą, mokosi būti aktyviais Bažnyčios nariais ir veikliais Lietuvos piliečiais.

Šiluvoje

Gruodžio 13–14 d. Kauno arkivyskupijos institucijų darbuotojai dalyvavo jau tradicija tampa advento rekolekcijose. Jos ir šiemet vyko Šiluvos Jono Pauliaus II namuose ir prasidėjo švenčiamomis šv. Mišiomis Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje gruodžio 13 d. Šią – Marijos dieną Eucharistijos liturgijai vadovavo ir homiliją pasakė Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius.

Rekolekcijas vedė Šiluvos parapijos klebonas kun. Erastas Murauskas. Jose kviesta įsimąstyti į tai, kas yra žmogus, kaip savo protą, valią, mintis, jausmus kreipti į Viešpatį, kaip svarbu pačiam apsispręsti ir kaip Dievas gerbia žmogų leisdamas tai daryti. Kalbėta, kas yra tikrasis šventumas, kaip priimti tai, ką Dievas duoda šiandien, kaip gyventi ir būti su kitais be kaukės, o į kančią ir kitus sunkumus žvelgti kaip į malonę.

Pirmosios rekolekcijų dienos vakare dvasinio centro koplyčioje buvo adoruojamas Švč. Sakramentas. Šių susikaupimo dienų dalyviai po antrosios dienos konferencijų su Kauno kunigų seminarijos parengiamojo kurso auklėtiniais, kitais Šiluvos piligrimais drauge šventė Eucharistiją bazilikoje.

Kaune

Kalėdinės akcijos Kolpingo kolegijoje

Kolpingo kolegijos studentai, draugijos nariai bei kolegijos administracija dalyvavo kalėdinėje Gerumo akcijoje.

Ne kiekvienam vaikui lemta Kalėdas sutikti šeimos prieglobstyje, ne kiekvienam Kalėdos asocijuojasi su rūpesčiu, šiluma bei džiaugsmu. Norėdami pradžiuginti vaikus, suteikdami dalelę savo širdies šilumos, studentai bei administracijos darbuotojai pasirūpino šokoladiniais saldumynais bei suteikė vaikams galimybę perskaityti tas pačias knygas, kurias vaikystėje skaitė ir jie patys.

Saldumynai ir knygos buvo perduoti Kauno 1-osios specialiosios mokyklos ir Kauno vaikų globos namų „Atžalynas“ auklėtiniais. Kolpingo kolegijos studentai su šiose įstaigose gyvenančiais vaikais bendrauja ne vienerius metus. Studentų atstovybės nariai vaikams parengė nuotaikingą programą. Septyniolika našlaičių, gyvenančių Kauno 1-ojoje specialiojoje mokykloje, rašė laiškus Kalėdų seneliui prašydami išpildyti jų svajones. Šios misijos ėmėsi studentai, Kolegijos bei draugijos administracijos darbuotojai. Šios dovanos buvo įteiktos vaikams susitikimo metu.

Kolpingo kolegijos Teisės katedros dėstytojai šv. Kalėdų proga organizavo labdarinę teisinę konsultaciją miesto visuomenei, o Lietuvos Kolpingo draugija iš pavasarį organizuotos Kolpingo dienos šventės metu vykusios akcijos „Ištieskim pagalbos ranką šeimai“ surinktų lėšų keturioms daugia vaikėms šeimoms, kurias rekomendavo Kauno miesto Centro seniūnija ir Kauno arkivyskupijos šeimos centras, įteikė po vieną 200 Lt dovanų čekį

ti jubiliejaus iškilmėse, kiekvienai iš jų skirta po vieną atleidų dieną.

Esminė jubiliejaus žinia – „per amžius tebus garbinamas Dievo Sūnus“, pasak ganytojo, turėtų atsispindėti homilijose, katechezėje, mąstymuose. Arkivyskupas išsamiai pristatė kiekvienos dienos programą, Mišių intencijas, pabrėžė, jog arkivyskupijos kunigų pagalba bus ypač svarbi teikiant malšininkams sielovados patarnavimus. Dvasininkai paraginti aktyviau kviešti žmones dalyvauti rugpjūčio 31 d. rengiamame piligrimų žygyje į Šiluvą ir padėkos už Lietuvos laisvę šv. Mišiose. Į jubiliejaus šventimą atvykti raginamas 2008-aisiais Sutvirtinimo sakramentą ir pirmąją Komuniją priimsiantys jaunuoliai ir vaikai. Į iškilmes rugsėjo 14 d. atvyks popiežiaus legatas. Jubiliejaus šventimas baigsis rugsėjo 15 d., per Švč. M. Mariją Sopulingąją, – ši diena skiriama maldai už visame pasaulyje pasklidusius lietuvius. Liturgijai vadovaus užsienio lietuvių sielovadai tarnaujantys kunigai.

Susirinkime kunigai buvo kviečiami išsakyti savo nuomonę, kaip tobulinti numatomo jubiliejaus šventimo programą. Jaunimo centro vadovas kun. Kastytis Šulčius pirmiausia padėkojo už jaunimo pastoraciją. Jaunimo centro komanda yra parengusi jubiliejui skirtą trijų dalių programą „Nešanti kitiems“, kuria siekiama paskatinti jaunuolius geriau pažinti Marijos asmenį, gyvai atsiliepti į Marijos Šiluvoje išsakytą sielvartą. Jaunuoliams siūloma apsvarstyti savo širdyse, kas atsitinka, kai žmogus pamiršta Dievą, Marijos pavyzdžiu džiaugsmingai ištarti Viešpačiui „taip“. Numatyta 12 susitikimų (rengimų kartą per mėnesį), apimančių visą pasirengimo laiką iki rugsėjo. Kunigų dėmesys atkreiptas į grupių amžių; programa skiriama 14–30 metų jaunuoliams. Kun. K. Šulčius prašė aktyviau į šią programą kviešti sutvirtinamuosius.

Be kitų sielovadinių klausimų, arkivyskupas pristatė savo kalėdinį laišką tikintiesiems, pabrėžė, jog 2008-iejį

arkivyskupijoje skelbiami Šiluvos Dievo Motinos metais. Vysk. Jonas Ivanauskas pakvietė kunigus dalyvauti rengiamoje kelionėje į Šventąją Žemę. Vėliau dvasininkai dalyvavo agapėje, laužė kalėdaičius, linkėjo vieni kitiems džiugių Kalėdų švenčių.

-kasp-

Jaunimo dienos – geriausia metų iniciatyva

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba paskelbė Lietuvos jaunimo dienas – 2007 buvus geriausių metų iniciatyvą jaunimui. Vyskupas Rimantas Norvila, LVK jaunimo pastoracijos tarybos pirmininkas, atsiimdamas apdovanojimą, dėkojo ir džiaugėsi, jog šis apdovanojimas yra skirtas ne tik organizacinei komandai, bet ir daugybei bendradarbių.

Lietuvos jaunimo dienos šiemet vyko Klaipėdoje birželio 30 – liepos 1 d. Į jas susirinko 6171 dalyvis. Prie renginio prisidėjo per 30 rėmėjų ir organizacinių partnerių, ypač Klaipėdos miesto savivaldybė ir mokykla. Dalyvius priimti išėjusius metus aktyviai ruošėsi 218 Klaipėdos parapijų talminkų. Jaunimo sielovados bendradarbiai ruošė ir organizavo grupių vykimą į renginį. Prieš šventę ir jos metu daugiau nei 300 savanorių 5 dienas atsidėję tarnavo savo bendraamžiams, patys beveik nematydami renginio. 190 Klaipėdos šeimų priėmė dalyvius nakvynei, 110 seserų ir brolių vienuolių LJD metu – 40 valandų – meldėsi už visą Lietuvos jaunimą.

Sakralinės muzikos festivalis – konkursas

Jau antrus metus Šaukėnuose skamba kalėdinės giesmės. Šiais metais vokalinės sakralinės muzikos festivalis-konkursas vyko gruodžio 15 d. Renginys prasidėjo Šaukėnų Švč. Trejybės bažnyčioje šv. Mišiomis, kurias aukėjo klebonas Arūnas Jankauskis.

Šaukėnų mokyklos aktų salėje konkurso dalyvius sveikino Šiaulių vyskupas E. Bartulis, Šiaulių apskrities viršin-

knogoms. Šiomis kalėdinėmis dovanomis džiaugėsi Sacevičių, Pukelių, Vainauskų ir Vaidelių šeimos.

Savanorių vakaras

Gruodžio 12 d. vakare į Kauno kuriją jaunuosius arkivyskupijos švenčių, įvairių renginių pagalbinkus pakvietė Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Savanoriai drauge su ganytoju šventė Eucharistijos liturgiją kurijos koplyčioje, vėliau dalyvavo agapėje. Pasidžiaugiant metų darbais, peržiūrėta filmuota medžiaga, nuotraukos, įamžinusios svarbiausius arkivyskupijos gyvenimo įvykius. Arkivyskupas papasakojo apie Šiluvoje vykstančius darbus, aptarta pagalba, kuri bus reikalinga per Jubiliejaus šventimo iškilmes 2008 m. rudenį. Jaunieji talminkai susidomėjo ganytojo parodytomis senomis liturginėmis knygomis, Šiluvos istorijos dokumentais, kurie bus eksponuojami būsimajame muziejuje Šiluvoje. Sielovados programų koordinatore Vaida Spangelevičiūtė dėkodama savanoriams pabrėžė, kokia svarbi krikščioniškoje tarnystėje yra meilė, tarpusavio supratimas ir palaikymas, kartu galimybė dvasiškai augti.

Bažnytinių institucijų darbuotojų prieškalėdinis susitikimas

Gruodžio 20 d. Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius prieš šv. Kalėdas, kaip ir kasmet, visus bažnytinėse institucijose dirbančius žmones pakvietė drauge švęsti Eucharistijos ir dalyvauti šventinėje agapėje. Šiemet šv. Mišios švęstos Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje. Jų liturgijai vadovavo arkiv. S. Tamkevičius, koncelebravo vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, institucijoms vadovaujantys dvasininkai. Šv. Mišių pradžioje arkiv. S. Tamkevičius pakvietė melstis vieniems už kitus ir dėkoti Dievui už praeitus metus.

Homilijoje ganytojas priminė šv. Kalėdų esmę, kurią buitinių rūpesčių šurmulyje kyla pavojus užmiršti, ragino priimti Kalėdų žinią su vaiko atvirumu, atkreipė dėmesį į šios žinios viltingą pagrindą, jau šiandien teikiančią žmogaus gyvenimui svarią atramą ir tikrumą. Ganytojas pabrėžė, jog tik atsigręžimas į Kristų kiekvienam teikia tikrąją viltį, ir ypač pasveikino tuos, kurie, laukdami Viešpaties Gimimo šventės, suskubo susitaikinti su Dievu ir vieni su kitais.

Po šv. Mišių institucijų darbuotojai buvo pakviesti į Kauno arkivyskupijos kuriją. Čia šventinėje agapėje drauge su ganytojais susirinkusieji laužė kalėdaičius, linkėjo vieni kitiems džiaugsmingų šventų Kalėdų. Kiekvienam asmeniškai arkivyskupas įteikė popiežiaus Benedikto XVI knygą „Kalėdų palaima“.

Kūčių vakariene vargšams ir ligoniams

Gruodžio 23 d., šv. Kalėdų išvakarėse, Kauno miesto žmonės, dėl įvairių gyvenimo negandų kasdien besimaitinantys „Sriubos“ valgykloje (čia kiekvieną dieną pietauja per 500 varguolių), valgė Kūčių vakarienę drauge su arkivyskupu Sigitu Tamkevičiumi ir miesto meru Andriumi Kupčinsku. Daugiau vilties ir džiaugsmo gyvenime Viešpaties Gimimo švenčių proga jiems linkėjo drauge vakarienėje dalyvavę ir kalėdaičius laužę Kauno I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius, Šv. Antano Paduviečio parapijos klebonas kun. Vytenis Vaškėlis, Lietuvos Caritas direktorius kun. Robertas Grigas, ilgametis arkivyskupijos Caritas direktorius kun. Virginijus Veprauskas, neseniai direktoriaus pareigas pradėjęs eiti kun. Virginijus Birjotas, Caritas reikalų vedėja ses. Viktorija Maknauskaitė SJE, miesto valdžios atstovai. Kūčių vakarienę

surengti padėjo „Sriubos“ valgyklos darbuotojos, dekanato *Caritas* vadovė Danutė Ševeliovienė. Ši Kristaus vienybės ir ramybės dvasia valgyta Kūčių vakariene, pasak dėkojusių žmonių, daugeliui buvo vienintelė galimybė džiaugsmingiau pasitikti šventąsias Kalėdas.

Likus vos porai dienų iki švenčių arkiv. S. Tamkevičius lankėsi Kauno medicinos universiteto klinikose. Jis vadovavo maldai tradicinėje ligonių ir darbuotojų Kūčių vakarieneje ir kreipėsi į visus šiltais sveikinimo bei padėkos žodžiais. Vakarieneje dalyvavo Klinikų generalinis direktorius Juozas Pundzius, ūkio direktorius Edmundas Varpiotas, slaugos direktorė Daiva Zagurskienė, kapelionas kun. Mindaugas Pukštys, gydytojai, slaugytojai ir įvairaus amžiaus pacientai – netgi vaikai. Laužiant kalėdaitį kiekvienas sulaukė tik jam skirtą ganytojo žodžio.

Kaišiadoryse

Kasmet Kalėdų švenčių dienomis Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedroje vyksta klasikinės muzikos koncertas, skirtas savivaldybės gyventojams. Gruodžio 27 dieną kamerinis choras „Aidija“ ir festivalio „Muzikinis ruduo 2007“ kamerinis ansamblis atliko Algirdo Martinaičio kūrinį „Gailestingumo altorius“. Koncerte dalyvavo ir pats kūrinio autorius. Šis sakralinės muzikos kūrinys chorui, solistams ir instrumentiniam ansamblui sukurtas 2006 m. pagal šv. Faustinos dienoraščius Dievo Gailestingumo šventovės Vilniuje užsakymu.

Panevėžyje

Panevėžio vyskupijos *Caritas*, gruodžio 5 d. Vaikų ir jaunuolių užimtumo centro dešimtmetį paminėjęs respublikine konferencija bei vaikų darbų parodos pristatymu Panevėžio miesto visuomenei, gruodžio 21 d. centro vaikus bei jų šeimas pakvietė prie šventinio Kūčių stalo. Susirinkusieji dalijosi kalėdaičiu, gerumo palinkėjimais. Jiems buvo primintos šeimos tradicijos bei papročiai.

Jonavoje

Gruodžio 26-ąją, antrąją šv. Kalėdų dieną, Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčioje skambėjo sakralinė muzika. Neeilinį koncertą Jonavos žmonėms dovanuoja miesto kultūros centro chorai: moterų choras „Guoba“ (vadovė Neringa Kukarinienė), politinių kalinių ir tremtinių choras „Viltis“ (vadovė Violeta Michelkevičienė), mišrus choras „Žemyna“ (vadovė Violeta Michelkevičienė) bei mišrus vokalinis ansamblis „Presto“ (vadovė Solveiga Kuliešienė). Bažnyčia buvo pilna sakralinės muzikos gerbėjų. Chorų atliekamos giesmės sukūrė neišdildomą kalėdinės nuotikos išpūdį. „Šis koncertas – tai graži kasmetinė tradicija, puoselėjama kultūros centro iniciatyva, – sakė Jonavos kultūros centro vyr. meno vadovė Elena Živaitienė. – Tokius koncertus pradėta organizuoti dar tuomet, kai Jonavoje klebonavo mons. Vytautas Grigaravičius. Džiaugiamės, kad dabar tokią iniciatyvą palaiko ir dabartinis klebonas, Jonavos dekanato dekanas kun. Audrius Mikitiukas.“

-sbuž, Vn, kasp, kki, Kš, Pn-

Kun. S. Ylos studijos „Šiluva Žemaičių istorijoje“ pristatymas

Sausio 4 d. Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje, pristatyta 2007 m. pabaigoje Kauno arkivyskupijos kurijos išleista kun. prof. Stasio Ylos (1908–1983)

ko administracijos Socialinių reikalų, švietimo, kultūros departamento direktorius J. Bosas, Kelmės r. savivaldybės mero pavaduotojas R. Atkočaitis, Kelmės r. Švietimo skyriaus vedėja I. Janušienė, Šaukėnų seniūnas A. Šukys, mokyklos direktorius A. Armalis. Renginyje pasirodė dalyviai iš Kelmės r. Elvyravos, Tytuvėnų, Užvenčio, Šaukėnų mokyklų, Šiaulių m. „Romuvos“ pagrindinės mokyklos ansamblis „Lašeliai“, Joniškio meno mokyklos Žagarės filialo folklorinis ansamblis, Radviliškio Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios jaunimo choras, Pakruojo „Atžalyno“ gimnazijos tercetas, Kaišiadorių r. Kruonio vidurinės mokyklos mišrus vokalinis ansamblis.

Atlikėjai turėjo galimybę pasiklausyti ir šventės svečių – Šiaulių moksleivių namų vaikų choro „Diemedelis“ bei Latvijos Ogrės r. Ikškilės vid. mokyklos ansamblio atliekamų giesmių. Žiūrovų simpatijas pelnė Šiaulių „Lašeliai“. Komisijos nuomone, geriausi solistai – iš Tytuvėnų: Karolina Juškaitė (I), Ieva Venckūnaitė (II) ir Martynas Žukauskas (III). Pirmąją vietą ansamblių konkurse laimėjo Žagarės kolektyvas, antrąją – Radviliškio, trečiąją – latviai iš Ogrės r. Ikškilės. Apdovanotas tercetas (S. Bojerskytė, I. Valantukėvičiūtė ir K. Žvybaitė). Šventės dalyviai bei rengėjai džiaugėsi galėdami daina įprasminti adventą.

Įgyvendintas projektas

2007 m. balandžio – gruodžio mėn. Kauno arkivyskupijos šeimos centre buvo įgyvendinamas Narkotikų kontrolės departamento prie LR Vyriausybės paremtas projektas „Psichotropinių medžiagų vartojimo prevencija teikiant pagalbą socialinės rizikos šeimoms ir vaikams Kauno mieste“. Projektas buvo skirtas socialinės rizikos šeimoms ir vaikams, kurie dėl neigiamos aplinkos įtakos gali pradėti vartoti psichoaktyvias medžiagas. 2006 m. Kauno m. Vaiko teisių apsaugos skyriuje buvo įrašyta 851 socialinės rizikos šeima, kurioje augo 1449 vaikai. Dauguma socialinės rizikos šeimų vartoja

įvairias psichoaktyvias medžiagas. Tokie šeimos iškylos pavojus vaikų fiziniui, protiniui, dvasiniam, doroviniui vystymuisi bei saugumui. Dėl neigiamos šeimos įtakos vaikai taip pat gali pradėti vartoti (arba jau vartoję) psichoaktyvias medžiagas.

Psichoaktyvių medžiagų vartojimo priežastys dažniausiai slypi šeimoje. Investicijos į prevencinį darbą su šeimomis kainuoja gerokai pigiau, nei vėliau kainuotų padarinių „gydymas“. Taigi Kauno arkivyskupijos šeimos centro vykdytu projektu siekta ugdyti, šviesti ir palaikyti šeimas, padėti joms spręsti iškilančias problemas, kurios gali atvesti prie įvairių priklausomybių. Vyko grupiniai susitikimai tėvams ir vaikams, juose dalyviai mokėsi išreikšti savo jausmus ir prisiimti atsakomybę, suprasti priklausomybių kilmę ir žalą, sužinojo, kur ieškoti pagalbos, gavo palaikymą. Per visą projekto įgyvendinimo laiką buvo suteikta pagalba bei palaikymas apie 30 šeimų, kuriose auga 20 vaikų.

-ga-

Jaunųjų savanorių seminaras

Gruodžio 1–2 d. Kaišiadorių vyskupijos Caritas kartu su VDU socialinio darbo II kurso magistrantais jauniems *Caritas* savanoriams organizavo seminarą „Savanorių grupės veiklos plėtra bendruomenėje“. Seminaras vyko Aukštadvarėje, buvusiam dominikonų vienuolyno pastate.

Jaunųjų savanorių grupė susibūrė prieš 5 metus Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo parapijoje. Savo veiklos pradžioje savanoriai dirbo su senais žmonėmis, o vėliau įsitraukė į Caritas vykdomą programą „Vaiko orumo išsaugojimas“, kurioje darbuojasi iki šiolei. Seminaro tikslas – padėti savanorių grupei tobulinti komandinio darbo bendruomenėje įgūdžius dirbant su rizikos grupės vaikais. Tiek savanorių, tiek seminaro vedėjų grupė taikant aktyvius darbo metodus galėjo geriau pažinti save bei kitus, t. y. sužinoti daugiau apie grupės narius, suvokti grupės formavimosi

studija „Šiluva Žemaičių istorijoje“. Pristatyme dalyvavo būrys dvasininkų, tarp jų – Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, Telšių vyskupas dr. Jonas Boruta, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas dr. Jonas Ivanauskas, LVK generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas, taip pat kultūros ir meno žmonių, plačioji visuomenė. Vakara vedė Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys. Įžangos žodyje jis pasidžiaugė, kad knygos sutiktuvės sietinos su dviem iškiliais įvykiais – sausio 5 d. sukankančia autoriaus gimimo šimtmečio sukaktimi ir artėjančiu Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 m. jubiliejumi.

Pirmasis vakare žodį taręs šios knygos leidybos iniciatorius, Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejaus komiteto pirmininkas, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius S. Ylą pavadino kunigu idealistu, moderniu, tačiau drauge savo gyvenimą ir darbus rėmusiu tvirtu Evangelijos pagrindu, galinčiu ir šiandien būti evangelinio radikalumo pavyzdžiu. Arkivyskupas prisiminė džiaugsmingą dieną, kai jam į rankas buvo perduotas ses. Ignės Marijošiūtės MVS iš Putnamo į Lietuvą parvežtas S. Ylos istorijos apie Šiluvą rankraštis, padėkojo prie jo išleidimo prisidėjusiems žmonėms. Knygos sutiktuves pavadindamas dviguba brangia švente, jis atkreipė dėmesį, kiek daug savo gyvenime gali nuveikti žmogus. Pasak ganytojo, ir S. Ylos studija, autoriui visą gyvenimą širdimi būnant su Lietuva, ir artėjantis Jubiliejus ragina nūdienos kartą išsaugoti tai, kas buvo kurta šimtmečiais, ir palikti savo pėdsaką tautos ir Bažnyčios istorijoje. Arkivyskupas išsakė lūkestį, kad šis studijos „Šiluva Žemaičių istorijoje“ pristatymo vakaras bus pirmas žingsnis į platesnį autoriaus paminėjimą Lietuvoje.

Prisiminimais, džiaugsmu ir garbe savo gyvenimo kelyje pažinti kun. S. Ylą nuoširdžiai pasidalijo ses. I. Marijošiūtė MVS. Ji, iki šiandienos išsaugojusi pirmosios Komunijos proga padovanotą maldaknygę, papasakojo apie nepaprastą dvasininko asmenybę, kurioje tilpo ir meilė gamtai, ir žmogiškas rūpinimasis sutiktais žmonėmis. Ses. Ignė gėrėjosi S. Ylos idealizmu, gebėjimu kiekvienam sugrąžinti viltį, pabrėžė ypatingą rūpinimąsi jaunimo organizacijomis, vienuolijomis. Vakaro dalyviai išgirdo apie S. Ylos sodyboje Putname rengtas vasaros stovyklas ir „Šiluvos būrelius“, kuriuose per Marijos tarpininkavimą karštai melsta Lietuvai laisvės malonės.

Savo žodyje Telšių vyskupas dr. J. Boruta SJ pasidžiaugė S. Ylos veikalo pasirodymu viena knyga (pirmoji studijos dalis išleista 1970 m. Bostone), priminė, jog jos parašymo motyvus svarbu susieti su autoriaus, teologijos daktaro, pastoracijos tikslais, atkreipė dėmesį į istoriosofiniu žvilgsniu pristatomą Žemaičių istoriją plačiame laiko ir sąryšingų įvykių kontekste. Vysk. J. Boruta SJ pateikė įdomių istorinių įžvalgų, pabrėždamas, kokia plati ir nevienalytė yra šio krašto ir Bažnyčios istorija, dviejų šventovių – Žemaičių Kalvarijos ir Šiluvos – vaidmuo joje, atkreipė dėmesį į tai, kad valstybės, tautos išlikimo grėsmės akivaizdoje šių šventovių reikšmė ypač išaugdavusi. Ganytojas kvietė ir šiandien būti atviriems Dievo palaimai, kuri išsilieja lankantiems Marijos šventoves, o per piligrimystę geriau suprasti ir savo gyvenimą kaip kelionę į amžinybę su Kristumi ir jo Motina.

Tarp vakaro prelegentų pasisakymų skambėjo Kauno arkikatedros bazilikos giedotojų ansamblio (vadovė Vita Vaitkevičienė) atliekamos giesmės pagal S. Ylos žodžius, o jo parašytas maldas, tarp jų ir plačiai žinoma „Maldą Marijai, apsireiškusiai Šiluvoje“, jautriai skaitė Šiluvos parapijos klebonas kun. Erastas Murauskas.

Baigiamąjį žodį vakare taręs studijos „Šiluva Žemaičių istorijoje“ rengėjas ir redaktorius, Lietuvos dailės muziejaus Mokslinių publikacijų ir leidybos centro vedėjas Gediminas Mikelaitis aptarė ir kitus S. Ylos asmenybės bruožus: jo, kaip to meto dvasininko, naujoviškumą, drąsą domėtis nukrikščionėjimo apraiškomis, užsidegimą diskutuoti, siekį asmeniškai apaštalausti. Pasak G. Mikelaičio, S. Ylos misijų laukas buvo visa kultūra, visos gyvenimo sritys, bet svarbiausias jo rūpestis buvo sielovada. Kalbėdamas apie knygą, redaktorius pavadino ją kol kas nepamainoma Šiluvos ir visos Lietuvos Bažnyčios istorija, atkreipė dėmesį į jos paveiklį, nenudėvėtą metaforinę kalbą, įtaigumą, siužeto intriga, kurioje „apsireiškimo įvykis tai nugrimzta, tai vėl išskyla, liudydamas nesuvaldomą Dievo malonės tekėjimą“. Dėkodamas arkivyskupui ir visai leidybos grupei, G. Mikelaitis išreiškė viltį, jog ši knyga galbūt tapsianti paskata toliau tyrinėti Lietuvos Bažnyčios praeitį.

Užbaigdamas vakarą LDM direktorius R. Budrys dėkojo svečiams, visiems susirinkusiems, kvietė skaityti unikalią Šiluvos istoriją, žadėjo drauge su kitais muziejininkais atsiliepti į arkivyskupo kvietimą ir rudenį dalyvauti Dievo Motinos apsireiškimo Jubiliejaus iškilmėse.

-kasp-

Konferencija „Dievo žodis vakar ir šiandien“

Gruodžio 1 d. Panevėžio miesto savivaldybės salėje įvyko šventinė mokslinė konferencija „Dievo žodis vakar ir šiandien“. Tai vienas pagrindinių Panevėžio vyskupijos katechetikos centro (vad. Zita Tručionienė) spalio – gruodžio mėn. vykdyto projekto „Biblija ir krikščioniškosios kultūros paveldas moderniajame pasaulyje“ renginių.

Spalio 11 d. vyko diskusija „Ar įmanoma Dievą sutikti šiandien?“ Tą dieną Panevėžio kultūros centro „Garsas“ mažojoje salėje buvo surengtas kino vakaras. Susirinkusieji žiūrėjo filmą „Kišenvagis“ (*Pickpocket*), po to diskutavo. Diskusijas vedė kinematografijos specialistė Joëlle Galiauskas. Lapkričio 5 d. Panevėžio vyskupijos katechetikos centre įvyko vakaras „Ikona – krikščioniškosios kultūros paveldas“. Lapkričio 26 d. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje surengtas adventinis vakaras „Marijos ikonos Rytų tapybos tradicijoje“. Gruodžio 10 d. minėtoje bibliotekoje įvyko dar vienas vakaras, kuriame aptarti Marijos paveikslai Vakarų tapybos tradicijoje. Visuose šiuose trijuose renginiuose pranešimus skaitė lektorė J. Galiauskas.

Projektą „Biblija ir krikščioniškosios kultūros paveldas moderniajame pasaulyje“ panevėžiečiams organizavo Panevėžio vyskupijos katechetikos centras, bendradarbiaujant Lietuvos Biblijos draugijai, „Tikėjimo ir Šviesos“ bendruomenei, dienos centrui „Šviesa“ (Vilnius), Panevėžio miesto savivaldybei, Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešajai bibliotekai ir kultūros centrui „Garsas“. Projektą rėmė Panevėžio miesto savivaldybė, Panevėžio vyskupijos kurija ir *Kirche in Not*.

Gruodžio 1 d. surengtą mokslinę konferenciją vedė kun. Justas Jasėnas, malda ją pradėjo Panevėžio vyskupas J. Kauneckas.

Pirmąjį pranešimą „Dievo žodis vakar ir šiandien“ skaitė vysk. J. Kauneckas. Ganytojas priminė, kad, dirbdamas Telšių vyskupijoje, apie 10 metų dėstė įvairias Šventojo Rašto disciplinas (daugiausia gilinosi į Senąjį Testamentą)

etapus, juos atpažinti, atrasti metodus ir būdus, kaip spręsti sudėtingas situacijas, kaip pagelbėti sprendžiant konfliktus tiek grupės viduje, tiek su tiksline grupe. Buvo keičiamasi ne tik teorine, bet ir praktine patirtimi.

Seminaro metu taikyti metodai buvo naudingi seminaro dalyviams kaip būdas tobulinti savo kvalifikaciją, taip pat kaip galimybė pritaikyti tuos metodus savo darbe. Nauja seminaro forma ir metodai tikslinei grupei padėjo giliau pažvelgti į save kaip į grupę, į jos formavimąsi, suteikė galimybę išvelgti ir nuolat vertinti savo neformalų ugdymo ir ugdymosi procesą. Seminaro metu vyravo draugiška atmosfera: tai padėjo grupėms (seminaro vedėjų ir savanorių) bendradarbiauti, mokytis kartu. Savanoriai nuoširdžiai džiaugėsi atlikę grupės formavimo užduotis.

Šeštadienio vakare seminaro dalyviams Aukštadvario Šv. Dominyko (rektorato) koplyčioje Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* direktorius kun. Rimvydas Jurkevičius aukojo šv. Mišias; kunigas per pamokslą pasidžiaugė, kad jaunuoliai susirinko prasmingam tikslui – deramai pradėti adventą, sukaupti žinių ieškant būdų pagelbėti artimui, ypač tiems, kuriems jų pagalba labai reikalinga.

Seminaro pabaigoje savanoriams buvo įteikti pažymėjimai. Abi grupės pasidžiaugė nauja tarpusavio pažintimi ir nusprendė toliau palaikyti ryšius – bendradarbiauti.

-kvc-

Įteikti apdovanojimai

Gruodžio 21 d. Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis įteikė architektui Stasiui Petrauskui ir tapytojui bei skulptoriui prof. Antanui Kmieliauskui popiežiaus Benedikto XVI skirtus apdovanojimus – ordinus.

Stasys Petrauskas, architektas, gim. 1944 m., apdovanotas popiežiaus Silvestro ordinu, 1841 m. įsteigtu po-

piežiaus Grigaliaus XVI garbingajam popiežiui Silvestrui I (314–325 m.) atminti. Šis apdovanojimas S. Petrauskui skirtas už aktyvų įsitraukimą į vietinės Bažnyčios veiklą, padedant įgyvendinti tokius Kaišiadorių vyskupijos projektus kaip Dievo tarno arkivyskupo Teofiliaus Matulionio aikštės prie Kaišiadorių katedros ir Rožinio slėpinių kelio – parko Guronų kaime projektavimas ir įrengimas bei kitus projektus vyskupijoje. Stasys Petrauskas yra praktikuojantis katalikas, krikščioniškai išugdęs šeimą, rodantis krikščionišką pavyzdį vietinėje Bažnyčioje – Kaišiadorių parapijoje.

Prof. Antanui Kmieliauskui, gimusiam 1932 m., įteiktas popiežiaus Grigaliaus Didžiojo ordinas. Šis apdovanojimas tapytojui ir skulptoriui A. Kmieliauskui suteiktas už vietinei Bažnyčiai – Kaišiadorių vyskupijai skirtą viso gyvenimo indėlį meno srityje. Profesorius taip pat yra sukūręs daug tapybos, skulptūros ir grafikos darbų religine tematika visoje Lietuvoje. 2005 m. jis nutapė 24 paveikslus – freskas „Rožinio slėpiniai“, skirtas 2004 m. pradėtam kurti Rožinio slėpinių keliui (ir parkui) po atviru dangumi Kaišiadorių vyskupijoje, kardinolo Vincento Sladkevičiaus tėviškėje, Guronų kaime. Antanas Kmieliauskas yra praktikuojantis katalikas, krikščioniškai išugdęs šeimą, daug laiko ir nuosirdžių darbų paskyręs vietinei Bažnyčiai. Popiežiaus Grigaliaus Didžiojo ordinas įsteigtas 1831 m. popiežiaus Grigaliaus XVI. Šis ordinas – vienas aukščiausių popiežiaus apdovanojimų, teikiamų pasauliečiams.

-Kš-

Vyskupo apsilankymas

Gruodžio 27 d., švenčiant Šv. apašt. Jono evangelisto šventę, Kauno Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijoje lankėsi arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas. Iškilmingas šv. Mišias aukojo vysk. J. Ivanauskas, kurijos kancleris mons. Adolfas Grušas, Kauno dekanas mons. Vytautas Grigavičius, Šventojo Kryžiaus (karmelitų) parapijos klebonas kun. Renaldas

Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijoje, ten pat ėjo ir dvasios tėvo pareigas. Prelegentas pirmiausia atkreipė dėmesį, kad Šventojo Rašto autorius yra Dievas, veikiantis istorijoje per įkvėptuosius autorius ir laiko įvykius. Todėl įkvėptieji tekstai yra neklaidingi, skaitantysis Gerąją Žinią turi priimti ją su derama pagarba ir nuolankumu. Labai svarbu pirma įsigilinti į to meto kultūrą, papročius, mąstymo logiką. Ganytojas priminė šv. Augustino žodžius, kad Šventasis Raštas moko ne apie žvaigždes, bet kaip savo gyvenimu, kasdieniniais pasirinkimais judėti į dangų. Tai moralės kodeksas, mokantis, kaip reikia gyventi ir elgtis. Šiandien įkvėptuosius tekstus stengiamasi nugincyti, nes nenorima pagal juos gyventi. Vysk. J. Kauneckas priminė žydų istoriją, jų dažną nusigrėžimą nuo Dievo. Tai, kad žmogus nenori klausyti Dievo, pasikliauja vien savo jėgomis ir protu, nori pirmauti, atveda jį prie destruktijos ir susinaikinimo.

Ganytojo teigimu, įvairiausi prieštaravimai, neigimas Šventojo Rašto vertės nesumažina, bet suteikia unikalią progą dar labiau gilintis, studijuoti, ieškoti. Senasis Testamentas turi dvasinį pagrindą teigdamas, jog žmogus privalo nuolat gyventi palaikydamas ryšį su Dievu, kurti pasiremdamas savo ir gamtos Kūrėju. Žmogus švęsdamas ir džiaugdamsis turi užbaigti pradėtą darbą. Vysk. J. Kauneckas akcentavo, jog privalome pasikliauti Jėzaus mažąja bendruomene, pasinaudoti pirmųjų amžių krikščionių gyvenimu, tikėjimu ir jo liudijimu, ir ragino būti raugu šių dienų pasaulyje, kitus uždegti krikščionišku gyvenimu, asmeniniu pavyzdžiu, maldingumu ir meile Šventajam Raštui.

Antrąjį pranešimą „Įstatymas Biblijoje ir Dievo valia kurti“ skaitė Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos dėstytoja dr. Ingrida Kazakevičiūtė-Gudauskienė. Prelegentė kėlė klausimą, kaip suderinti iš pažiūros radikaliai skirtingus dalykus – įstatymą ir laisvą Dievo valią kurti. Juk įstatymas statiškas, o Dievo kūrimui būdingas dinamiškumas. Teisinė raštija, jos teigimu, yra labai plati, pirmiausia daug teisinių dalykų esti Penkiaknygėje. Juridinė įstatymo vieta – dykuma. Lektorė atkreipė dėmesį, kad biblinis teisyne nėra pririštas prie teritorijos, nes dykuma niekam nepriklauso, todėl Izraelio teisė radikaliai nauja. Tad biblinis įstatymas turi visuotinumą ir atvirumą bruožų – jis skirtas visai žmonijai išgelbėti. Įstatymo funkcija – pranešimas, jog blogis žmogaus gyvenime realus, bet jam galima užtvirti kelią. Todėl įstatymas sankcionuoja, brėžia ribas ir siekia gelbėti, traukti, vaduoti žmogų iš nuodėmės. Įstatymas nurodo sprendimą ir suteikia žmogui šansą gyventi per atsivėrimą kitam, surasti kitą kaip kitokį (žmogų) ir Kitą (Dievą). Biblinio įstatymo ašis – 10 Dievo žodžių. Dekalogas vidine sandara yra tarytum dvikryptis santykis – santykis su Dievu ir su kitu žmogumi. Dekalogas kalba, kad įstatymas yra kelias ir jam reikia paklusti ne dėl baimės, bet dėl išminties dovanos. Prelegentė rado Dekalogo ir *1 Kor* analogijų, įstatymo ir kūrimo sąsajas apžvelgė Psalmių knygos pradžioje ir užsklandoje.

Trečiąjį pranešimą „Dievo žodis liturgijoje“ skaitęs Panevėžio Švč. Trejybės rektorato vikaras kun. Rimantas Kaunietis minėjo, kad dėmesys liturgijai ir jos reikšmei matyti Vatikano II Susirinkimo nuostatose. Čia atkreipiamas dėmesys į vietinių kalbų reikšmę, naujai pabrėžiamą sakralumą ir šventimą, liturgijos priartinamą prie kasdienybės ir kt. Pranešėjas citavo Vatikano II Susirinkimo dokumentus, kuriuose kalbama apie liturgiją (*Dei Verbum, Sacrosantum consilium*), paminėjo ir popiežiaus Benedikto XVI mintį, jog šiandien reikia naujo, gyvo, asmeninio santykio su Dievo žodžiu. Anot kun. R. Kauniečio, liturgijoje gaiviname, atnaujiname, kuriame santykį su Dievu, priimame čia ir dabar kalbantį Dievo žodį mums. Liturgija leidžia gyventi tuo, ką šiuo

metu švenčiame. Visą žmogaus išganymo istoriją, tikėjimą bendruomenė gilina ir išgyvena liturgijoje – nuo Dievo pažado išgelbėti iki už nuodėmes mirusio Kristaus atperkamosios kančios, mirties ir prisikėlimo. Svarbiausia – mūsų širdies nusiteikimas. Prelegentas priminė, kad Velykų slėpinį švenčiame ir per laidotuves, nes tai viltingas susitikimas su Viešpačiu. Psalmėse randame paguodą ir krikščionišką viltį, esame mokomi melstis. Todėl, anot kun. R. Kauniečio, svarbu deramai auklėti ir įvairių laidojimo firmų darbuotojus, giedotojus, kad jų giesmės, maldos ir kalbos būtų ne trafaretinės ar paremtos *New Age* idėjomis, bet iš esmės atspindėtų solidarumą su mirusiojo artimaisiais, krikščioniškąją užuojautą, gailestį, prielankumą ir Velykų viltį.

Savivaldybės fojė buvo eksponuojami Panevėžio vyskupijos mokyklų auklėtinių piešiniai „Mano mėgstamiausias biblinis pasakojimas“ ir Lietuvos Biblijos draugijos paruošti kilnojami stendai – juos pristatė šios draugijos vykdomasis direktorius dr. M. Mikalajūnas. Po pietų vyko Dievo žodžio liudijimo valandėlė „Pašaukiau Tave nešti Gerąją Naujieną“. „Tikėjimo ir Šviesos“ bendruomenės atsakingoji Lietuvoje K. Jašinauskaitė pasakojo, kaip Dievo žodis išgyvenamas šioje bendruomenėje, pasidalijo asmenine darbo patirtimi neįgalių žmonių bendruomenėje. Vilniaus dienos centro „Šviesa“ dalyviai parodė vaidinimą „Trys medžiai“ (rež. Silvija Bilskytė).

Panevėžio vysk. Kazimiero Paltaroko vidurinėje mokykloje grupelėse vyko Dievo žodžio skaitymas „Tavo Žodis – šviesa mano takui“ (grupelių vadovai – Panevėžio vyskupijos kunigai). Panevėžio Margaritos Rimkevičaitės technologinės mokyklos mokytoja s. Rima Pužaitė PAMI pristatė *Lectio divina* etapus: *lectio, meditatio, oratio, contemplatio*. *Lectio divina* susitikimai Panevėžyje vyksta Švč. Nekaltosios Mergelės Marijos seserų tarnaičių bendruomenėje. Vėliau į mokyklos salę iškilmingai įneštas Šventasis Raštas, skaityta Evangelija. Grupelėse stengtasi įgyvendinti visus *Lectio divina* principus, apmąstyti keletą evangelijos pagal Morkų ištraukų, pasidalyti mintimis.

Renginys užbaigtas naujųjų Bažnyčios liturginių metų sutikimu ir pirmojo advento sekmadienio šventimu Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje. Su tikinčiųjų bendruomene drauge meldėsi vysk. J. Kauneckas ir konferencijoje dalyvavę kunigai.

-kjj-

Kaišiadorių vyskupijos Caritas metinė konferencija

Lapkričio 24 d. Kaišiadoryse surengta Kaišiadorių vyskupijos Caritas metinė konferencija „Visų pirma turėkite apsčiai meilės vieni kitiems...“ (1 Pt 4, 8), kurioje dalyvavo 68 Caritas savanoriai iš Bijutiškio, Birštono, Daugų, Dusmenų, Elektrėnų, Kaišiadorių, Kalvių, Kruonio, Merkinės, Molėtų, Pivašiūnų, Saldutiškio, Semeliškių, Stakliškių, Širvintų, Stirnių, Vievio ir Žiežmarių.

Pirmiausia savanoriai dalyvavo Kaišiadorių vyskupo J. Matulaičio aukotose šv. Mišiose. Po to visi susirinko į Kaišiadorių vyskupijos sielovados centrą. Ataskaitinį pranešimą skaitęs Kaišiadorių vyskupijos Caritas direktorius kun. Rimvydas Jurkevičius paminėjo, kad pastaruoju metu Caritas savanoriai daugiausia dėmesio skyrė projektui „Maisto intervencinės atsargos“. Neliko pamiršti ir kiti Kaišiadorių vyskupijos Caritas projektai, programos ir veiklos: Caritas darbuotojai ir savanoriai lanko ir slaugo ligonius, vienišus žmones, administruoja globos namus, dirba su vaikais, jaunimu ir

Šumbrasus, Švč. Jėzaus Širdies (Šančių) vikaras bei arkivyskupijos Jaunimo centro vadovas kun. Kastytis Šulčius ir parapijos kunigai. Šv. Mišių pradžioje vyskupas pasveikino parapijos kleboną kun. Emilį Jotkų, kitus parapijoje dirbančius dvasininkus, susirinkusį jaunimą bei visus tikinčiuosius, pasidžiaugė koplyčios atsinaujinimu.

Per šv. Mišias buvo pašventintas naujasis paveikslas Švč. Trejybė (dailininko Simono Čechavičiaus 1756–1758 m. tapyto paveikslo reprodukcija), skirtas artėjančiam 400 metų Šiluvos Švč. M. Marijos apsireiškimo jubiliejui. Paveikslas pakabintas koplyčios presbiterijoje. Buvo atlikti koplyčios remonto darbai, įsigyti liturginiai drabužiai ir indai, naujos Kryžiaus kelio stotys, sutvarkytas apšvietimas. Rengiantis artėjančiam jubiliejui aplankyta daugiau kaip 500 šeimų ir pavienių žmonių, toliau sėkmingai tęsiami naujosios bažnyčios statybos darbai.

Jaunimui buvo suteiktas Sutvirtinimo sakramentas. Gausiai susirinkę jaunuoliai įdėmiai klausėsi jiems skirto vyskupo pamokslu apie tikėjimo vertybių sąmoningą suvokimą, apsisprendimą gyventi tikėjimu šiuolaikinėje visuomenėje, vidinės dvasinės laisvės ugdymą. Šv. Mišių pabaigoje buvo suteiktas ypatingas vysk. J. Ivanausko palaiminimas. Parapijos jaunimo vardu ateitininkė pasveikino ganytoją, padėkojo už apsilankymą, įteikė gėlių.

-ps-

Katechetų rekolekcijos

Gruodžio 14 d. Kauno Šventojo Kryžiaus parapijos namuose vyko Kauno arkivyskupijos I dekanato parapijų katechetų susikaupimo rekolekcijos. Jas vedė Karmelitų parapijos klebonas kun. Renaldas Šumbrasus, talkino kun. Jonas Račaitis. Visus maloniai nuiteikė dekanato mons. Vytauto Grigaravičiaus perduotas sveikinimas. Jis kvietė susikaupti, dėkojo katechetams už tylų ir kruopštų darbą rengiant vaikus ir jaunimą sakramentinei praktikai ir

palinkėjo Švč. Mergelės Marijos globos bei Šventosios Dvasios įkvėpimo jubiliejiniais Šiluvos Dievo Motinos metais.

Pirmąją rekolekcijų valandą savo homilijoje „Advento tyloje“ kun. Renaldas Šumbras kis kvietė katechetus susimąstyti apie amžinašias vertybes, skirti laiko pokalbiui su Viešpačiu, apžvelgti nuveiktus darbus ir dėkoti Dievui už suteiktas malones. „Jėzus turi iš naujo užgimti, kad žmonija pasikeistų, bet užgimti ne tvartelyje, o visų mūsų širdyse“, – kalbėjo klebonas. Susikaupti ir atgailauti katechetus kvietęs kun. Jonas Račaitis sakė: „Tegul Švč. M. Marijos meilė sudegina visas mūsų nuodėmes, visas silpnības, tegul meilės rasa sudrėkina mūsų sukepusias širdis.“

Neokatechumenė Inga Atkočiūnienė atliko savo parengtą muzikinę kompoziciją „Rasokit, dangūs, teatgis širdis“. Vėliau vyko susikaupimo pamaldos „Tebūnie, kaip tu pasakei“. Gražią dovaną parapijų katechetams parengė Kauno S. Dariaus ir S. Girėno gimnazijos mokiniai: parapijos namuose jie surengė savo piešinių parodą, skirtą Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejui. Darbus pristatė ir katechetus pasveikino gimnazijos tikybos mokytoja metodininkė Alė Spiridonovienė. Malda ir Bernardo Brazdžionio žodžiais visus susirinkusius sveikino ir arbatos puodelio pakvietė Kauno I dekanato parapiinės katechezės vadovė Nijolė Kulėšienė. Per agapę savo pamąstymus ir palinkėjimus išsakė parapijų katechetai.

-nk-

šeimomis bei siekia teikti ne tik vienkartinę užuojautą ar labdarą. Nemažai nuveikta, kad žmonės gautų realią pagalbą per vyskupijoje vykdomą projektą „Jaukūs namai“ ar programą „Vaiko orumo išsaugojimas“. Po ataskaitinio pranešimo savanoriai klausėsi br. Pranciškaus (Šv. Jono kongregacija) pranešimo „Visų pirma turėkite apsčiai meilės vieni kitiems...“ (1 Pt 4, 8). Konferencija užbaigta bendra agape, susibūrusiesiems dalijantis žemiškomis gėrybėmis, savo džiaugsmiais ir rūpesčiais, bendraujant tarpusavyje.

-kvc-

Mirė kun. Ignacas Milašius OFM Cap. (1914–2007)

Gruodžio 27 d., eidamas 94-uosius metus, Kaune mirė kunigas Ignacas Milašius OFM Cap. (tėvas Adomas). Kun. I. Milašius gimė 1914 metų spalio 15 d. Telšių apskrityje, Lieplaukės kaime. Būsimąjį kunigo ir vienuolio tėvas ir senelis spaudos draudimo metais buvo knygnešiai, todėl savo vaikus auklėjo tautine bei gilaus religingumo dvasia. 1927 m. baigęs pradžios mokyklą, I. Milašius padėjo tėvams dirbti ūkyje, ganė gyvulius, dirbo parduo-tuvėje, patarnavo vietos arbatinėje, kiekvieną sekmadienį patarnaudavo šv. Mišiose. 1930 m. įstojo į Kapucinų misijų mokyklą Plungėje, 1935 m. – į noviciatą, priimdamas Adomo vardą, o dar po metų davė pirmuosius įžadus kapucinų vienuolijoje. Amžinuosius įžadus davė 1939 metais Šiauliuose, kur buvo kapucinų vienuolynas. Ten veikė ir studijų namai, kuriuose buvo studijuojama filosofija. 1940 m. Ignacas Milašius įstojo į Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją, kurią baigė 1944 metais. Kunigystės šventimus priėmė iš vyskupo Vincento Brizgio rankų 1944 m. kovo 25 d. Kauno arkikatedroje bazilikoje.

Pastoracijos darbą pradėjo Kauno Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčioje, vėliau persikėlė į Pšilomo kapucinų bažnyčią Baltarusijoje, Gardino srityje. Neilgai trukus grįžo į Kauną, kur padėjo Petrašiūnuose dirbančiam kun. Rokui Maceliui OFM Cap. Tėvui Rokui išvykus atkurti kapucinų bažnyčią ir vienuolyną Šiauliuose, paskirtas Petrašiūnų Šv. Vincento Pauliečio parapijos administratoriumi. 1948 m. ateistinei valdžiai Petrašiūnų kapucinų vienuolyną uždarius, parapiją perdavė paskirtam klebonui, o pats su visu vienuolyno inventoriumi persikėlė į Šiaulių vienuolyną, kuris veikė dar metus.

Šiaulių kapucinų vienuolyną 1949 m. uždarius, tėvas Adomas išėjo dirbti parapijos pastoracijoje. Iš pradžių dirbo Naujojoje Žagarėje ir Mairioniuose altaristu, vėliau Upninkuose klebonu, po to perėjo į Kaišiadorių vyskupiją, kur buvo paskirtas Čiobiškio parapijos klebonu, vėliau dirbo Vilūnų parapijos klebonu, Beižionyse – altaristu. Perlojoje klebonavo 15 metų, drauge eidamas Merkinės dekanato pareigas. Kitus 15 metų dirbo Molėtų klebonu ir dekanu, iš ten perkeltas į Labanorą klebonu.

1995 m., pačiam prašant, išleistas į Kauną, kur apsistojo atkurtame Petrašiūnų kapucinų vienuolyne. Kurį laiką buvo kapucinų viceprovincijolas, nuo 1998 m. ėjo Petrašiūnų bažnyčioje altaristo pareigas, su nuoširdumu patarnaudamas tikintiesiems, skleisdamas savo vidinę ramybę. Būdavo labai nuoširdus ir draugiškas visiems broliams kunigams, dalyvaudavo visuose arkivyskupijos renginiuose, tuo liudydamas savo kunigišką pašaukimą.

Kunigas Ignacas Milašius palaidotas gruodžio 31 d. kapinėse prie Petrašiūnų bažnyčios.

-Kn-

PALAIMINTAS LIKUTIS

4 eilinis sekmadienis (A)

Sof 2, 3; 3, 12–13; 1 Kor 1, 26–31; Mt 5, 1–12

Skaitydami Senojo Testamento pranašus, išrinktosios tautos istoriją kiek supaprastindami įsivaizduojame pagal formulę: neištikimybę lydi bausmė, po to vėl atkūrimo laikotarpis. Iš tikrųjų pranašai atskleidžia ne tik neišvengiamas nuodėmės pasekmes, bet taip pat atveria gilaus religinio gyvenimo perspektyvą. Pranašas Sofonijas į istoriją įeina kiek anksčiau negu Jeremijas. Jis taip pat skelbia bausmę ir atkūrimą, tačiau drauge pabrėžia „Izraelio likutį“. Pranašų tradicijoje puoselėjama tautos likučio idėja – tai kokybinė prasme tikroji Dievo tauta, iš kurios kils mesijinė karalystė. Sofonijas nurodo šį Izraelio likutį, atversiantį kelią pas Dievą. Šis likutis „vykdo teisingumą, siekia teismo bei nuolankumo“. Tautai užsisklendus puikybės, pirmiausia nuolankieji atsiveria Dievui, pripažindami jo teisingumą ir tiesą. Sofonijas skelbia, jog Izraelio likutis neužsisklęsdamas puikybės ras ramybę ir prieglobstį pas Dievą.

Apaštalas Paulius irgi išskiria krikščionis kaip žmones, gebančius priimti dieviškąją išmintį. Ši išmintis ne užpelnoma, bet Dievo dovanojama. Mokslo žinios ar žemiškoji galia yra priemonės, leidžiančios pasiekti žmogiškuosius tikslus. Tačiau nei mokslas, nei turtas, nei valdžia ar visuomeninė įtaka negali garantuoti išganymo.

Aštuoni Jėzaus palaiminimai konkretizuoja jo mokymą apie Dangaus karalystę. Pažadai kitaip mąstantiems ir kitaip gyvenantiems mokiniams yra Dangaus karalystės palyginimai. Dieviškasis veikimas nusakomas neveikiamąja forma, leidžiant suvokti, jog žmogus gali tik dėkingai priimti Dievo malonės dovanas. Dievas nenusakomu būdu paguodžia liūdinčius, didžiuliu saiku atseikėja nuolankiesiems, pasotina alkstančiuosius savo šventuoju gyvenimu. Gailestingiesiems nereikia bijoti Dievo, nes jie sulauks gailestingumo. Dangaus karalystė tyraširdžiams yra tiesiog palaimintas Dievo regėjimas. Taikdarių dalis yra Dievo artumas – jie vadinami ir yra Dievo vaikai, nes Dievas yra taikos Dievas.

Krikščioniškoji etika pranoksta dešimtį Senojo Testamento įsakymų ir bet kokią žmogiškąją etiką. Tai yra paties Jėzaus gyvensena, kurią jis mums pateikė kaip gyvą įstatymą. Jis savo valia pasirinko gyventi varge ir paklusdamas Dievui. Jėzus raudėjo Jeruzalės ir sielvartavo dėl viso pasaulio. Jis įkūrė taiką tarp Dievo ir žmonių, atvėrė žmonėms savo tyrą ir gailestingą širdį. Su aistringumu uolumu ieškojo dangiškojo Tėvo garbės.

Aštuoni palaiminimai išskleidžia, ką Jėzus turi omenyje, kalbėdamas apie būtinybę atsiversti ir pakeisti mąstyseną. Palaimintas tas, kuris suvokia esąs teisingame kelyje, gyvenantis pagal Jėzaus parodytą gyvenseną. Tačiau šių palaiminimų prielaida dažnai yra skausmingas ir kritiškas nusigrežimas nuo paplitusios gyvensenos bei galvosenos. Tam reikia ryžto. Pasaulyje įprasta manyti, kad skurdas yra rykštė, o turtas – gėris. Pasiturintis žmogus yra gerbiamas, galingas, jis gali sau leisti ir gauti ką nori. Vargšas, daugelio manymu, pats kaltas dėl savo skurdo. Jis veikiausiai tinginys, asocialus, apsilėidęs. Tačiau Jėzus giria paprastus dvasios vargdienius, gyvenančius kukliai ir džiaugsmingai, patenkintus tuo, ką turi. Jų gyvenimas atviras Dievui ir nukreiptas į jo karalystę.

Žmogus linkęs galvoti: gyvenimas ir taip sunkus, o rytoj visiems gali tekti mirti. Todėl nori linksmai ir lengvabūdiškai pasidžiaugti nedaugeliu gyvenimo dienų. Tačiau Jėzus skelbia palaimintais liūdinčius. Šie žmonės neužkimba ant pramogų industrijos jauko, jų neapakina stulbinančios technikos naujovės. Socialinis ir moralinis žmogaus vargas nėra bereikšmiai dalykai: pats Kristus ima šią našą ant pečių.

Žmogus drąsina save: padėk pats sau, tuomet padės ir Dievas. Jei pasaulis priklauso stipriesiems, tuomet neverta pernelyg rūpintis kitais. Tačiau Jėzus laimina nuolankiuosius, romiuosius, Dievui atsidavusius žmones. Ne todėl, kad jie palieka žemiškuosius reikalus likimo valiai, bet kad yra ištvermingi ilgoje distancijoje. Jėzus laimina gailestinguosius, nes jie sugeba įvertinti, kokie menkaverčiai daiktai, palyginti su žmogiškųjų santykių turtais. Jie suvokia, kokia neįkainojama yra širdies ramybė. Jėzus skelbia palaimintaisiais tuos, kurie aistringai ir nepaliaujamai siekia išlaikyti ryšį su Dievu. Tokiems žmonėms kartais sunkiau sekasi kurti medžiaginę gerovę, tačiau ryšys su Dievu suteikia jų gyvenimui neprilygstamą darną. Tai teikia jėgų eiti toliau. Žmonės nuogaštuoja, kad gerumas provokuoja juo piktnaudžiauti. Geraširdžius kiti išnaudoja ir lipa per galvą. Daugelis neverti to, kas jiems duodama. Tačiau Jėzus laimina gailestinguosius, pažįstančius kitų poreikius ir skurdą. Jie supranta, kad mūsų laikas, pinigai ir širdis priklauso ne tik mums, bet ir kitiems žmonėms.

Įprasta manyti, jog supurvintame pasaulyje neįmanoma likti švariam. Svarbiausia išsaugoti savo įvaizdį ir vengti patekti į viešus skandalus. O Jėzus laimina tyraširdžius. Tokie žmonės nuolat stebina kitus, įpratčius braidyti po purvą, apsipratčius su kompromisais. Atvira ir tyra širdis yra kažkas labai vertingo, tai tikras lobis, kuriam nedaug kas gali prilygti.

Įprasta manyti, kad karas neišvengiamas. Paprastai vengiama kištis į kitų konfliktus, vadovaujamosi posakiu: kur du pešasi, trečias laimi. Tačiau Jėzus laimina taikdarius. Jie užsitraukia panieką, pravardžiuojami bailiais vien dėl to, kad stengiasi tiesti tiltus, mokyti

žmones žvelgti į kitą kaip į brolių. Įprasta apeiti sunkumus ir stengtis prisitaikyti prie vyresnybės reikalavimų. Taip išvengiama persekiojimų. Jėzus laimina nekaltai persekiojamuosius. Šie žmonės išgyvena persekiojimus kaip Jėzaus mokiniams įprastą likimą.

JĖZAUS IR MŪSŲ GUNDYMAI

I gavėnios sekmadienis (A)

Pr 2, 7–9; 3, 1–7; Rom 5, 12–19; Mt 4, 1–11

Pirmąją gavėnios sekmadienį sugretinamos dvi gundymo istorijos. Pirmoji baigiasi gundytojo pergale, antroji – pralaimėjimu. Adomui ir Ievai nieko netrūksta: jie gyvena rojuje ir gali viskuo naudotis, išskyrus vieno medžio vaisius. Jėzus susiduria su šėtono gundymais po keturiasdešimties dienų pasninko. Ieva patikliai atveria ausis tariamai logiškiems gundytojo argumentams ir patraukiam pasiūlymui. Jėzus nepasiduoda klaidinančiai gundytojo logikai, atremdamas ją Dievo žodžiu. Adomas ir Ieva, patikėję gundytojo vilionėmis, gauna ko norėję: „abiejų akys atsivėrė“ ir jiedu suprato esą nuogi. Neklusnumu išsižadėję Dievo vaikų laisvės jie tampa medžiaginio pasaulio belaisviais. Jėzus, Dvasios nuvestas į dykumą ir atsilaikęs prieš šėtoną, parodo esąs atviras kitokio pasaulio pilnatvei. Evangelistas Matas baigia pasakojimą sakiniu: „Tuomet velnias nuo jo atsitraukė; štai angelai prisiartino ir jam tarnavo.“ Bažnyčia, nesibaimindama pažeisti Jėzaus reputacijos, įtraukė šį pasakojimą apie Jėzaus susidūrimą su gundytoju į rašytinę Evangeliją. Jis papasakojo apie tai apaštalams numatydamas, kad ir jiems, ir visiems mokiniams teks patirti panašių gundymų.

Jėzus po ilgo pasninko buvo gundomas dykumoje, tačiau tikroji vyksmo vieta – vidinis Jėzaus gyvenimas. Būtent ten jo priešarautojas siūlė kitokią veikimo sampratą, ten buvo išbandomas klusnumas ir patikrinama gyvenimo kryptis. Gundymai ženkliną Jėzaus viešojo veikimo pradžią ir pabaigą. Didžiojo ketvirtadienio vakarą Alyvų kalne Jėzui vėl reikėjo apsispręsti dėl gyvenimo ar mirties. Ten jis dar kartą patvirtino, kad jo misija nebuvo pagelbėti pačiam sau stebuklais. Jėzaus amžininkų įsitikinimu, Mesijui nedera kentėti, net alkėti. Tačiau dangaus Tėvo planas buvo kitoks – jam tobulai pakluso mylimasis Sūnus. Laukiniam gyvuliškam alkiui Jėzus priešpriešina tikrą Dievo teisybės alkį. Pagrindinis maistas jam yra ne duona, o veikiau Dievo žodis. Juo jis iš tikrųjų gyvena.

Žydai vis iš naujo reikalauja Jėzaus misijos ženklų. Tačiau Jėzus atsisako demonstruoti tuos ženklus net bū-

damas nukryžiuotas ant kryžiaus. Krikščionys taip pat nori ženklų, įrodymų, pranašysčių. Mums turi pakakti pranašo Jonos ženklo, papildyto Kristaus prisikėlimu. Gal krikščionybės propagandą reikėtų pritaikyti masių skoniui? Gal Jėzus galėjo demonstratyviais stebuklais padėti minioms paprastų žmonių priimti sunkią jo mokymo žinią? Dievas juk galėtų jam leisti iškilmingai nužengti iš dangaus ir tuo pavergti minias. Juk tai būtų taip įtaigu ir nuostabu! Tačiau Dievo angelams neskirta rinkti akmenis nuo Jėzaus kelio. Šioje žemėje Žmogaus Sūnui gali atsitikti visa, kas būdinga žemiškajam gyvenimui. Iliuzinis ir demonstratyvus Jėzaus nužengimas iš dangaus būtų radikaliai skirtingas nuo jo žengimo į dangų. Jėzaus išaukštinimą po prisikėlimo nulemia jo nusižeminimas. O žmonių laukiami ženklai nepalieka nusižeminimui vietos. Demonstratyvūs stebuklai paniekintų žmogaus tikėjimo laisvę.

Jėzaus amžininkai buvo įsitikinę, jog Mesijas turi viešpatauti ir viešpataus. Jie savaip įsivaizdavo, ką reiškia viešpatauti. Jėzus tampa Viešpačiu per gundymą ir nusižeminimą. Net juokinga klausyti, kaip šėtonas stengiasi palenkėti Jėzaus gyvenimo tiesiąją į save. Tragiška suvokti, ko šėtonas trokšta ir niekuomet nepasiekia: Jėzaus pagarbinimo. Šėtono gudrumas ir pripažinimo troškulys atneša jam vien sugėdinimą. Jėzus parpuola pagarbinti tik savo dangiškąjį Tėvą. Alyvų kalne jis parpuola tiesiog ant žemės ir prakaituoja krauju. Iškeltas ant kryžiaus jis puola iki pat mirties bedugnės. Taip Jėzus parodo savo būdą viešpatauti pasauliui.

Būdinga, kad per visą gundymo istoriją Jėzus neištaria nė vieno savo žodžio, tik cituoja Dievo žodį, kuris tampa jo savastimi. Jėzus tvirtai laikosi Dievo žodžio ir pasitiki jo galybe, įveikiančia visus gundymus.

Bažnyčia taip pat nuolat patiria gundymą per politinį viešpatavimą siekti savo tikslų. Eidama šiuo keliu Bažnyčia dažnai pati sau pakenkdavo. Piktnaudžiavimas galia, net ir turint gerą tikslą, siekiant atversti žmones, – nėra iš Dievo. Bažnyčia nuolat patiria pagundą galvoti, kad silpniems, nesugebantiems apsispręsti žmonėms reikia tvirtos rankos. Tačiau Jėzus nenori mokinių, kurie būtų be valios ar sektų juo per prievartą.

Popiežius Benediktas XVI

Enciklika **Spe salvi**

*Apie krikščioniškąją viltį vyskupams, kunigams ir dia-
konams, vienuoliams bei vienuolėms ir visiems į Kristų
tikintiems pasauliečiams*

(Pabaiga. Pradžia – Nr. 24, 2007)

Vilties mokymosi ir lavinimo vietos

I. Malda kaip vilties mokykla

32. Pirmutinė esminė vilties mokymosi vieta yra malda. Net kai niekas manęs nebegirdi, Dievas vis dar girdi. Kai nebeturiu nieko, su kuo galėčiau kalbėtis, kai nieko neįstengiu šauktis, visada galiu kalbėtis su Dievu. Kai niekas nebegali man padėti – turint galvoje poreikį ar lūkestį, pranokstantį žmogaus gebėjimą puoselėti viltį, – Jis gali man padėti (25). Net kai esu įstumtas į didžiausią vienatvę – jei meldžiuosi, niekuomet nesu vienas. Neužmirštinas kardinolas Nguyenas Vanas Thuanas paliko mums vertingą knygelę *Vilties maldos* – trylikos kalėjime praleistų metų, iš jų devynerius – būnant izoliuotam, vaisių. Per trylika kalinimo metų, iš pirmo žvilgsnio visiškos nevilties sąlygomis, gebėjimas girdėti Dievą, su juo kalbėtis leido augti jo vilties galiai, po išlaisvinimo įkvėpusiai jį viso pasaulio žmonėms liudyti viltį – didžią viltį, nepražūvančią ir vienatvės naktimis.

33. Vidinį maldos ir vilties ryšį savo pamoksle apie *Pirmąjį Jono laišką* labai gražiai pavaizdavo šventasis Augustinas. Maldą jis apibrėžia kaip troškimo lavinimą. Žmogus sukurtas didžiai tikrovei – pačiam Dievui, kad būtų Jo pripildytas. Tačiau tai jam skirtai didžiai tikrovei jo širdis per siaura. Ją būtina išplėsti. „Dievas, delsdamas [save dovanoti], didina [mūsų] troškimą; didindamas troškimą, Jis išplečia dvasią; ją išplėsdamas, Jis daro ją labiau gebančią [Jį] priimti.“ Augustinas nurodo šventąjį Paulių, apie kurį sako, jog jis gyvenęs verždamasis į būsimuosius dalykus (plg. *Fil* 3, 13), ir tada pateikia labai gražų įvaizdį šiam žmogaus širdies išplėtimo bei parengimo procesui nusakyti. „Įsivaizduok, kad Dievas nori tave pripildyti medaus [kuris yra Dievo švelnumo bei gerumo įvaizdis]. Bet jei tu pilnas acto, tai kur dėsi medų?“ Indą, t. y. širdį, pirma būtina išplėsti ir tada išvalyti – išpilti actą ir panaikinti acto skonį. Tam prireiks darbo, skausmo, tačiau tik taip indas pasidarys tinkamas tam, kam skirtas (26). Nors Augustinas čia tiesiogiai kalba apie gebėjimą priimti Dievą, akivaizdu, jog žmogus, tokiu darbu atsikratyda-

mas acto bei jo skonio, ne tik tampa laisvas Dievui, bet ir atsiveria kitiems. Mat juk tik būdami Dievo vaikai, galime būti pas visų Tėvą. Melstis nereiškia palikti istoriją ir pasitraukti į asmeninį savosios laimės kampelį. Teisingas meldimasis yra vidinio valymosi procesas, padarantis mus imlius Dievui ir būtent per tai žmonėms. Melddamasis žmogus turi išmokti, ko jis iš tikro turėtų prašyti Dievo – to, kas verta Dievo. Jis privalo išmokti, kad negalima melsti linkint kitiems bloga. Jis turi išmokti, jog nevalia prašyti paviršutiniškų ir patogių dalykų, kurių būtent šiuo momentu geidžia, – tai menka, klaidinga, nuo Dievo jį atskirianti viltis. Jis turi tyrinti savo troškimus bei viltis. Jis turi atsikratyti savo slaptų melų, kuriais save apgaudinėja: Dievas juos permato, o susitikimas su Dievu verčia pamatyti tai pačiam. „Kas gali savo klaidas pastebėti? Nuo kalčių, kurių nejaučiu, mane apvalyki!“ – meldžia psalmininkas (*Ps* 19, 13). Kalčių neįžvelgimas, manymas, jog esu nekaltas, manęs nuteisina ir neišgelbėja, nes esu pats kaltas dėl savo nejautrios sąžinės, negebėjimo pažinti savyje blogį kaip tokį. Jei Dievo nėra, tai tokiuose meluose galbūt ir turėčiau ieškoti prieglobsčio, nes tada nebūtų nieko, kas man atleistų, kas būtų tikrasis dalykų matas. Tačiau susitikimas su Dievu mano sąžinę pažadina, idant ji, užuot teikusi galimybę man save teisinti, buvusi mano paties ir mane sąlygojančių mano amžininkų atgarsiu, taptų gebėjimu girdėti patį Gėrį.

34. Kad malda galėtų išskleisti šią ištyrinančią jėgą, ji, viena vertus, turėtų būti visiškai asmeniška, mano Aš susitikimas su Dievu, gyvuju Dievu. Tačiau, kita vertus, ji visuomet turėtų būti vedama ir apšviečiama didžiųjų Bažnyčios bei šventųjų maldų, liturginės maldos, kuria Viešpats mus nuolatos moko tinkamai melstis. Kardinolas Nguyenas Vanas Thuanas savo rekolekcijų knygoje pasakoja, kaip jo gyvenime būta ilgų negebėjimo melstis tarpsnių ir kaip jis laikydavosi Bažnyčios maldų – *Tėve mūsų*, *Sveika, Marija*, liturgijos maldų – žodžių (27). Meldžiantis bendruomeninė ir asmeninė malda visada turi šitaip viena su kita susipinti. Taip galime kalbėtis su Dievu, taip su mumis kalba Dievas. Taip esame apvalomi ir tampame imlūs Dievui bei gebantys tarnauti žmonėms. Taip įgyjame gebėjimą puoselėti didelę viltį ir tampame vilties tarnais kitiems – viltis krikščioniškąja prasme visada yra viltis kitiems. Ir ji yra veikli viltis, mums galynėjantis, kad dalykų neištiktų „bloga pabaiga“. Viltis veikli ir ta prasme, kad mes pasaulį išlaikome atvirą Dievui. Tik per tai ji lieka tikrai žmogiška.

II. Veikla ir kančia kaip vilties mokymosi vietos

35. Visa rimta ir derama žmogaus veikla yra vilties įgyvendinimas. Pirmiausia ta prasme, kad mes tikrove pa-

versti mėginame savo didesnes ar mažesnes viltis – išspręsti vieną ar kitą mūsų tolesniam gyvenimo keliui svarbią užduotį, savo pastangomis prisidėti, kad pasaulis taptų šiek tiek šviesesnis bei žmogiškesnis, ir per tai taip pat atsivertų vartai į ateitį. Tačiau kasdienės pastangos toliau žengti savo gyvenimo keliu bei darbuotis dėl pasaulio ateities mus išsekina arba virsta fanatizmu, jei mums nešviečia ta didžioji viltis, kurios sunaikinti neišgali nei mažiau svarbios nesėkmės, nei istorinės reikšmės sukrėtimai. Jei negalime tikėtis nieko, išskyrus, kas atskiru momentu pasiekama ir ko tikėtis leidžia vyraujančios politinės bei ekonominės galios, mūsų gyvenimas beregint ima stokoti vilties. Svarbu žinoti: visada galiu dar ko nors tikėtis, net jei atrodo, jog mano gyvenime ar mano istoriniu momentu nebėra nieko, ko galėčiau viltis. Drąsos toliau veikti bei žengti gyvenimo keliu tada gali įkvėpti tik didelė, tikra viltis, kad, nepaisant visų nesėkmių, mano asmeninis gyvenimas ir visa istorija sergėjami nesugriaunamos Meilės galios bei jos dėka turi prasmę ir reikšmę. Žinoma, Dievo karalystės patys „nepastatydinsime“ – tai, ką pastatome, visada lieka žmogaus karalyste su visais žmogaus prigimčiai būdingais ribotumais. Dievo karalystė yra dovana, ir būtent dėl to yra didi bei graži, tai atsakas į viltį. Dangaus, vartojant klasikinę terminologiją, negalime „užsitarnauti“ savo darbais. Jis visada yra daugiau negu galime užsitarnauti; lygiai taip pat buvimas mylimam niekada nėra „užsitarnaujamas“: tai dovana. Tačiau, nepaisant viso žinojimo apie šią dangaus „pridėtinę vertę“, kartu vis dėlto tiesa yra ir tai, kad mūsų veikla nėra indiferentiška Dievui ir dėl to – istorijos eigai. Save ir pasaulį galime atverti, kad įžengtų Dievas – tiesa, meilė, gėris. Būtent tai darė šventieji, prie pasaulio išganymo prisidėję kaip „Dievo bendradarbiai“ (plg. 1 Kor 3, 9; 1 Tes 3, 2). Savo gyvenimą ir pasaulį galime išvaduoti iš nuodų bei purvų, galinčių sugriauti dabartį ir ateitį. Galime atidengti ir tyras laikyti kūrinijos versmes ir per tai kūrinijos, kuri už mus kaip dovana pirmesnė, atžvilgiu daryti tai, kas teisinga, paisydami jos vidinių poreikių bei tikslo. Tai prasminga, net jei nematome jokių išorinių vaisių arba, regis, jaučiamės bejėgiai milžiniškos priešiškų galių galybės akivaizdoje. Tad iš mūsų veiklos, viena vertus, kyla viltis mums ir kitiems; tačiau sykiu drąsos įkvepia bei kryptį mūsų darbams teikia didi, Dievo darbais besiremianti viltis.

36. Nuo žmogaus egzistencijos neatsiejama ne tik veikla, bet ir kančia. Ji kyla, viena vertus, iš mūsų baigtinumo, kita vertus, iš istorijos raidoje susikaupusios ir šiandien taip pat nesulaikomai augančios kalčių krūvos. Žinoma, būtina visomis išgalėmis stengtis kančių sumažinti – užkirsti, kiek įmanoma, kelią nekaltųjų kančiai, palengvinti skausmus, padėti įveikti dvasinę kančią. Visa tai yra ir teisingumo, ir meilės pareigos, priklaus-

sančios pagrindiniams krikščioniškosios egzistencijos ir kiekvieno tikrai žmogiško gyvenimo reikalavimams. Kovoje su fiziniu skausmu pasiekta didelė pažanga; tuo tarpu nekaltųjų ir dvasinės kančios pastaraisiais dešimtmečiais veikiau padaugėjo. Taip, turime daryti visa, ką galime, kančiai įveikti, tačiau jos iš pasaulio visiškai pašalinti negalime – tiesiog jau vien dėl to, kad negalime atsikratyti savo baigtinumo ir kad nė vienas iš mūsų neįstengia iš pasaulio pašalinti blogio, kaltės galios, kuri visada – matome – yra kančių šaltinis. Tą padaryti gali tik Dievas – toks Dievas, kuris pats įžengia į istoriją, tampa žmogumi ir istorijoje kenčia. Žinome, kad toks Dievas egzistuoja, ir todėl pasaulyje yra galia, „naikinanti pasaulio nuodėmę“ (Jn 1, 29). Su tikėjimu, kad tokia galia yra, istorijoje radosi viltis, jog pasaulis pasveiks. Bet tai tėra viltis, bet ne įgyvendinimas, viltis, teikianti mums drąsos stoti gėrio pusėn net tada, kai reikalas atrodo beviltiškas, žinant, jog išorinėje istorijos raidoje kaltės galia ir toliau išliks baisi dabartis.

37. Grįžkime prie mūsų temos. Galime mėginti kančią apriboti, su ja kovoti, bet iš pasaulio jos pašalinti negalime. Tačiau kai žmonės, trokštantys išvengti kančios, stengiasi apeiti visa, kas galėtų suteikti kančią, apsaugoti save nuo su tiesa, meile, gėriu susijusio vargo bei skausmo, jie įpuola į tuščią gyvenimą, kuriame galbūt nėra kančios, tačiau juo daugiau slogaus prasmės stokos bei vienatvės jausmo. Žmogų gydo ne kančios vengimas, ne bėgimas nuo juos, bet gebėjimas kančią priimti bei per ją bręsti, vienijantis su Kristumi, kuris su begaline meile kentėjo, atrasti joje prasmę. Čia norėčiau iš vietnamiečių kankinio Paulio Le-Bao-Thino (†1857) laiško pacituoti keletą sakinių, kuriais liudijamas kančios perkeitimas iš tikėjimo kylančios vilties galia: „Aš, Paulius, sukaustytas grandinėmis dėl Kristaus vardo, noriu pranešti jums apie savo vargus, į kuriuos čia esu kasdien panardintas, idant jūs įžiebtumėte dieviškosios meilės ugnį ir kartu su manimi keltumėte į Dievą šlovinimo giesmę, nes jis gailėstingas per amžius (plg. Ps 136). Šis kalėjimas tikrai yra amžinojo pragaro įvaizdis: visokiausius žiaurius kankinimus, kaip pančiai, geležinės grandinės ir lynai, papildo neapykanta, keršto aktai, šmeižtai, nešvankūs žodžiai, neteisingi kaltinimai, niekšybės, melagingos priesaikos, keikimai ir galiausiai baimė bei liūdesys. Bet Dievas, išlaisvinęs tris jaunuolius iš žėruojančios krosnyje ugnies, visada arti manęs. Jis ir mane išgelbėjo iš šių negandų bei pavertė jas saldyste, nes jis gailėstingas per amžius. Tarp šių kankinimų, paprastai kitus palenkančių ir palaužiančių, aš Dievo malonės dėka esu kupinas džiaugsmo ir linksnumo, nes esu ne vienas, bet su Kristumi <...>. Kaip pakelti šį siaubingą spektaklį, kuriame man kasdien tenka matyti Tavo šventąjį vardą keikiančius valdovus, mandarinus ir jų dvariškius – Tavo, kuris sėdi soste

ant kerubų (plg. *Ps* 80, 2)? Štai – tavo kryžių trypia pagony. Kur tavo šlovė? Kai visa tai matau, degdamas meile trokštu būti sukaptas į gabalėlius, kad mirtimi paliudyčiau tavo meilę. Parodyk, Viešpatie, savo galią! Ateik man į pagalbą ir išgelbėk mane, kad per mano silpnumą visos tautos išvystų bei pašlovintų tavo jėgą <...>. Brangūs broliai, girdėdami šiuos dalykus džiaukitės ir į Viešpatį, viso gėrio šaltinį, kelkite nepaliamą padėkos giesmę bei su manimi aukštinkite Viešpatį, nes jis gailėstingas per amžius <...>. Rašau visa tai jums, kad mano ir jūsų tikėjimas taptų viena. Siaučiant audrai, metu inkarą Dievo sosto link – tas inkaras yra viltis, gyva mano širdyje <...>“ (28). Tai – laiškas iš „pragarą“. Jame atsiskleidžia visos koncentracijos stovyklos siaubas, kai tironų keliamas kančias papildo pačiose aukose išlaisvintas blogis, joms tampant dar vienu žiaurių kankintojų įrankiu. Tai laiškas iš „pragarą“, bet jame išsipildo psalmės žodžiai: „Jei į dangų užžengčiau, tu tenai būtum, jei Šeole pasikločiau guolį, ir ten tave rasčiau. <...> Jei sakyčiau: *Tamsa mane paslėps iš tikrųjų* <...>, naktis šviestų kaip diena, tamsa būtų kaip šviesa“ (*Ps* 139, 8–12; taip pat plg. *Ps* 23, 4). Kristus nužengė į „pragarą“, todėl jis ten šalia to, kuris ten įmestas, ir tamsą paverčia šviesa. Kančios, skausmai lieka baisūs ir beveik nepakeliami. Bet patekėjo vilties žvaigždė – širdies inkaras driekiasi ligi Dievo sosto. Ne blogis žmoguje išlaisvinamas, bet pergalę švenčia šviesa: kančia – nenustodama būti kančia – vis dėlto virsta šlovinimo giesme.

38. Žmogiškumo matą esmingai lemia jo santykis su kančia ir kenčiančiuoju. Tai galioja ir individui, ir visuomenei. Visuomenė, negalinti priimti kenčiančiųjų ir padėti jiems dalydamasi užjuojauta, yra žiauri ir nežmoniška visuomenė. Bet visuomenė negali priimti bei palaikyti kenčiančiųjų, jei to negali padaryti individai, o individas negali priimti kito kančios, jei pats kančioje nėra įstengęs atrasti prasmės, apvalymo ir brandos kelio, vilties kelio. Juk priimti kenčiantį artimą reiškia padaryti jo kančią sava. Bet būtent per tai, kad kančia dabar yra besidalijamoji kančia, kad joje yra kitas, į ją įsiskverbia meilės šviesa. Tai labai gražiai išreiškiama lotynų kalbos žodžiu *con-solatio* (paguoda), žadinančio buvimo-kartu vienvėje, kuri tada nebėra vienvė, vaizdinį. Tačiau gebėjimas prisimti kančią dėl gėrio, tiesos ir teisingumo irgi sudaro žmogiškumo matą, nes jei mano gerovė, mano sveikumas man svarbesni už tiesą ir teisingumą, tada įsigali stipresniojo valdžia, vyrauja prievarta ir melas. Tiesa, teisingumas turėtų būti aukščiau už mano patogumą bei fizinį nepaliamumą, kitaip melu taps pats mano gyvenimas. Galiausiai kančios šaltinis yra ir „taip“ meilei, nes meilė visada reikalauja savęs atsižadėjimų, kuriais save apkarpuo bei sužeidžiu. Be šio skausmingo savęs atsisakymo meilė

net negalėtų egzistuoti; tada ji virstų grynu egoizmu ir taip save, kaip tokią, sunaikintų.

39. Kentėti su kitu, dėl kitų; kentėti dėl meilės tiesai ir teisingumui; kentėti iš meilės ir tam, kad taptum tikrai mylinčiu asmeniu, – štai pagrindiniai žmogiškumo elementai, kurių atsisakydamas žmogus sugriautų pats save. Bet ir vėl kyla klausimas: ar esame tam pajėgūs? Ar kitas pakankamai svarbus, kad dėl jo pasidaryčiau kenčiančiu? Ar tiesa man pakankamai svarbi, kad būtų verta kančios kainos? Ir ar meilės pažadas toks didelis, kad pateisintų mano savęs dovanojimą? Žmonijos istorijoje krikščioniškasis tikėjimas reikšmingas kaip tik dėl to, kad jis naujaip ir kaip niekada giliai pabudina žmogaus gebėjimą kentėti šiais jo žmogiškumui esminiais būdais. Krikščioniškasis tikėjimas mums parodė, kad tiesa, teisingumas, meilė yra ne vien idealai, bet ir realiausia tikrovė. Mat jis parodė mums, kad Dievas, tiesa ir meilė asmens pavidalu, norėjo kentėti dėl mūsų ir su mumis. Bernardas Klervietis yra taikliai pasakęs: *Impassibilis est Deus, sed non incompassibilis* (29) – Dievas negali kentėti, bet jis nėra negalintis kentėti drauge. Žmogus Dievui toks brangus, kad jis pats tapo žmogumi, jog galėtų su žmogumi drauge kentėti – visiškai realiai kūnu ir krauju, kaip mums rodoma Jėzaus kančios istorijoje. Tad į visą žmogiškąją kančią įžengė drauge su mumis kenčiantysis ir kančią drauge nešantysis; tad kiekvienoje kančioje glūdi *con-solatio*, drauge kenčiančios Dievo meilės paguoda, ir todėl yra patekėjusi vilties žvaigždė. Žinoma, įvairiose kančiose bei negandose mums visada reikia ir mūsų mažesnių ar didesnių vilčių – geranoriško aplankymo, vidinių ir išorinių žaizdų užgijimo, krizės sėkmingos baigties ir t. t. Išgyvenant ne tokias reikšmingas negandas tokių vilties formų gali ir pakakti. Tačiau patiriant tikrai dideles negandas, kai reikia galutinai apsispręsti, ar tiesos atžvilgiu teikti pirmenybę gerovei, karjerai, turtui, būtinas tikros, didelės vilties, apie kurią kalbėjome, tikrumas. Dėl šios priežasties reikia liudytojų, visą save atidavusių kankinių, kad jie mums tai kasdien rodytų. Net darydami nereikšmingus pasirinkimus kasdieniame gyvenime, privalome teikti pirmenybę gėriui patogumo atžvilgiu – žinodami, jog būtent taip patys gyvename tikrąjį gyvenimą. Pakartokime tai dar kartą: gebėjimas kentėti dėl meilės tiesai yra žmogiškumo matas. Tačiau šis gebėjimas kentėti priklauso nuo vilties, kurią nešiojamės savyje ir kuria remiamės, pobūdžio ir dydžio. Būdami sklidini didelės vilties, šventieji įstengė žengti didžiuoju žmogiškosios egzistencijos keliu, pirma nueitu Kristaus.

40. Norėčiau pridurti dar vieną nedidelę, tačiau kasdieniam gyvenimui labai reikšmingą pastabą. Šiandien galbūt mažiau praktikuojamam, bet dar neseniai labai paplitusiam pamaldumui buvo būdinga mintis,

jog nedidelius kasdienius vargus galima „paaukoti“, taip suteikiant jiems prasmę. Toks pamaldumas neabejotinai turėjo perdėtų ir galbūt nesveikų dalykų, tačiau vertėtų paklausti, ar jame neglūdėjo kažkas, kas esminga ir pagalba. Ką reiškia „paaukoti“? Šie žmonės buvo įsitikinę, jog savo nedidelius vargus gali įterpti į didįjį Kristaus drauge kentėjimą, kad jie kažkaip priklausytų drauge kentėjimo lobiui, kurio reikia žmonijai. Tada prasmę įgyti ir prie gėrio, meilės tvarkos prisidėti galėdavo ir nedideli kasdieniai sunkumai. Galbūt turėtume paklausti, ar šitai negalėtų mums vėl tapti protinga perspektyva.

III. Teismas kaip vilties mokymosi bei lavinimo vieta

41. Didžiojo Bažnyčios *Credo* vidurinė dalis, kurioje kalbama apie Kristaus amžinojo gimimo iš Tėvo ir laikinio – iš Mergelės Marijos, jo kryžiaus, prisikėlimo bei grįžimo slėpinį, užbaigiama žodžiais: „Jis vėl garbingai ateis gyvųjų ir mirusiųjų teisti.“ Teismo perspektyva nuo ankstyviausių laikų ligi pat kasdienio gyvenimo lygmens darė poveikį krikščionims kaip jų dabartinio gyvenimo matas, kaip reikalavimas sąžinei ir kartu kaip dieviškojo teisingumo viltis. Tikėjimas į Kristų niekada nežvelgė tik atgal ir į viršų, bet visada krypo ir priekin, į Viešpaties nekart skelbtą teisingumo valandą. Toks žvilgsnis į ateitį darė krikščionybę svarbią dabarčiai. Krikščionių bažnytiniuose pastatuose, kuriuose norėta regimai išreikšti istorinę bei kosminę tikėjimo į Kristų platybę, rytinėje pusėje paprastai būdavo vaizduojamas kaip karalius grįžtantis – vilties įvaizdis – Kristus, tuo tarpu vakarinėje, kaip atsakomybės už savo gyvenimą įvaizdis, – Paskutinis teismas, šis įvaizdis tarsi įkandin palydėdavo krikščionis, einančius pro jį iš bažnyčios į kasdienybę. Teismo ikonografijos raidoje viršų vėliau vis labiau ėmė imti grėsmingasis bei bauginantis teismo aspektas, akivaizdžiai labiau traukęs menininkus negu vilties, dažnai užtemdytos grėsmės ženklų, spindesys.

42. Naujaisiais laikais mintis apie Paskutinį teismą išblėsta: krikščioniškasis tikėjimas individualizuojamas ir pakrypsta pirmiausia į savo paties sielos išganymą; visuotinės istorijos apmąstymą vis labiau ima ženklinti pažangos idėja. Vis dėlto pamatinis teismo lūkesčio turinys tiesiog neišnyksta, bet dabar įgyja visiškai kitokį pavidalą. XIX ir XX a. ateizmas, jo šaknys ir tikslas, yra moralizmas – protestas prieš pasaulio ir pasaulinės istorijos neteisybes. Pasaulis, kuriame tiek daug neteisybės, nekaltųjų kančios ir galingųjų cinizmo, negali būti gerojo Dievo kūrinys. Dievas, kuris būtų atsakingas už tokį pasaulį, nebūtų teisingas ir juolab geras Dievas. Moralės vardu toks Dievas atmetinas. Tad ėmė atrodyti, kad teisingumą steigiančio Dievo nėra ir todėl dabar pačiam žmogui tenka užduotis kurti teisingu-

mą. Jei protestas prieš Dievą šio pasaulio kančių aki-vaizdoje suprantamas, tai pretenzija, jog žmonija dabar galinti ir turinti daryti tai, ko nedaro ir negali padaryti joks Dievas, išpuikėliška ir iš pagrindų neteisinga. Kad iš to kilo didžiausios žiaurybės ir daugybė teisės pažeidimų, neatsitiktina, tai nulemta tokios pretenzijos esminio klaidingumo. Pasaulis, pats turintis susikurti teisingumą, yra pasaulis be vilties. Niekas neatsiliepia į šimtmečių kančias. Niekas nelaiduoja, kad pasaulyje toliau neviešpataus – kad ir kokiomis ideologinėmis atmainomis dangstydamasi – ciniška galia. Didieji Frankfurto mokyklos mąstytojai Maxas Horkheimeris ir Theodoras W. Adorno vienodai kritikavo ir ateizmą, ir teizmą. Horkheimeris radikaliai neigė, jog įmanoma rasti kokį nors imanentinį Dievo pakaitalą, bet sykiu atmetė ir gero bei teisingo Dievo paveikslą. Smarkiai radikalizuodamas Senojo Testamento draudimą dirbintis paveikslą, jis kalba apie „visiškai Kito“, kurio neįmanoma pasiekti, „troškimą“ – tai pasaulio istorijai adresuojamas troškimo šūksnis. Adorno irgi ryžtingai atmetė visus paveikslus, įskaitant mylinčio Dievo „paveikslą“. Bet jis lygiai taip pat nuolatos pabrėždavo šią „negatyviąją“ dialektiką ir sakydavo, jog teisingumas, tikrasis teisingumas reikalaujantis pasaulio, „kuriame būtų ne tik pašalinta esama kančia, bet ir atšaukta tai, kas neatšaukiamai praėję“ (30). Tačiau tai – taikant pozityvius ir todėl, jo akimis, netinkamus simbolius – reikštų, kad be mirusiųjų prikėlimo teisingumo būti negali. Tokia perspektyva suponuotų „kūno prisikėlimą, o tai idealizmui, absoliučios Dvasios karalijai, visiškai svetima“ (31).

43. Griežto paveikslų atmetimo, kurio reikalaujama pirmuoju Dievo įsakymu (plg. *Iš 20, 4*), gali ir privalo nuolatos mokytis ir krikščionis. Negatyviosios teologijos tiesą pabrėžė Laterano IV Susirinkimas, nedviprasmiškai teigęs, jog bet kokį panašumą tarp Kūrėjo ir kūrinio visada pranoksta dar didesnis jų nepanašumas (32). Vis dėlto tikintysis visus paveikslus neturi at mesti tokiu mastu, kad jis, kaip norėtų Horkheimeris ir Adorno, sustotų ties „ne“ abiem tezėms – teizmui ir ateizmui. Dievas pats dovanuoja savo „paveikslą“ – žmogumi tapusiame Kristuje. Juo, Nukryžiuotuoju, iki galo paneigiami klaidingi Dievo paveikslai. Dievas dabar parodo savo veidą kenčiančiojo, besidalijančio Dievo apleisto žmogaus būviu, pavidalu. Šis nekaltai kenčiantysis tapo vilties tikrumu: Dievas yra, ir Dievas moka kurti teisingumą taip, kaip mes neįstengiamo išivaizduoti ir tegalime nuvokti tikėjimu. Taip, kūno prisikėlimas yra (33). Teisingumas yra (34). Praeities kančios „atšaukiamos“, atitaisyumu atkuriamas teisė. Todėl tikėjimas Paskutinį teismą galiausiai ir pirmiausiai yra viltis – viltis, kurios būtinybė aiškiai išryškėjo pastarųjų amžių pervartose. Esu įsitikinęs, jog teisingumo klausimas yra pagrindinis, bet kuriuo atveju stipriausias argumentas tikėjimo

amžinąjį gyvenimą naudai. Vien individualus poreikis, kad išsipildytų tai, ko neduota šiame gyvenime, – mūsų laukiama nemirtinga meilė, neabejotinai yra svarbus pagrindas tikėti, jog žmogus sukurtas amžinybei, bet tik drauge suvokiant, kad istorijos neteisingumui nėra paliktas paskutinis žodis, ligi galo įtikinama tampa Kristaus sugrįžimo ir naujo gyvenimo būtinybė.

44. Protestas prieš Dievą teisingumo vardu nieko neduoda. Pasaulis be Dievo yra pasaulis be vilties (*Ef 2, 12*). Tik Dievas gali sukurti teisingumą. O tikėjimas teikia mums tikrumą, jog jis tai daro. Paskutinio teismo įvaizdis pirmiausia yra ne siaubo, bet vilties įvaizdis, mums netgi galbūt esminis vilties įvaizdis. Bet argi jis kartu nėra ir baimės įvaizdis? Aš pasakyčiau: atsakomybės įvaizdis. Taigi įvaizdis tos baimės, apie kurią šventasis Hilarijus sako, jog visų mūsų baimės vieta yra meilėje (35). Dievas yra teisingumas ir kuria teisingumą. Tai mūsų paguoda ir viltis. Bet jo teisingume sykiu glūdi malonė. Šitai suvokiame žvelgdami į nukryžiuotą ir prisikėlusį Kristų. Abu dalykai – teisingumas ir malonė – traktuotini neišleidžiant iš akių jų deramo vidinio ryšio. Malonė teisingumo nepanaikina. Neteisybės ji nepaverčia teise. Ji nėra kempinė, kuria viskas nuvaloma taip, kad visa, kas padaroma žemėje, galiausiai praranda bet kokią vertę. Prieš tokį dangų ir tokią malonę, pavyzdžiui, savo *Broliuose Karamazovuose* pagrįstai protestavo Dostojevskis. Amžinajame pokylyje piktadariai galiausiai nesėdės greta aukų be jokio skirtumo, tarsi nieko nebuvo įvykę. Čia norėčiau pacituoti vieną Platono tekstą, kuriame atsispindi teisingo teismo nuvokimas, daug kuo išliekantis tinkamas bei išganingas ir krikščionims. Mitologiniais vaizdais, kuriais perteikiama nedviprasmiška tiesa, Platonas kalba apie tai, kad pabaigoje sielos stovės nuogos prieš teisėją. Tada bus svarbu ne tai, kas jos kada nors buvo istorijoje, bet kas yra iš tikrųjų. „Tada prieš jį [teisėją] stos kokio nors karaliaus ar valdovo siela, ir jis neišvys joje nieko sveika; ji išraižyta bei nusėta randų, kylančių iš melaginių priesaikų bei neteisybių, <...> visa kreiva ir sklidina melo bei arogantiškumo, joje nėra nieko tiesaus, nes ji užaugusi be tiesos. Jis taip pat mato, jog savivalė, aistringumas, išpuikimas ir neapdairus elgesys ją pripildė nesaikingumo bei begėdystės. Pamatęs tokią, jis nedelsdamas įmeta ją į kalėjimą, kuriame ji turi atkentėti užsitarnautas bausmes. <...> Bet kartais pamato prieš save kitokią sielą, gyvenusią pamaldžiai ir garbingai <...>; jis ja pasigroži ir pasiunčia į palaimintųjų salas“ (36). Įspėdamas mus, Jėzus palyginime apie turtingą lėbautoją ir vargšą Lozorijų (*Lk 16, 19–31*) parodė mums tokią arogantiškumo ir pertekliaus sugriautą sielą, kuri pati atvėrė tarp savęs ir vargšo neįveikiamą prarają – užsisklendimo materialiniuose malonumuose prarają, kito užmiršimo, negebėjimo mylėti, dabar virstančio degi-

nančiu ir nenumalšinančiu troškuliu, prarają. Sykiu turime konstatuoti, kad Jėzus šiame palyginime nekalba apie galutinę lemtį po pasaulio teismo, bet perima vaizdinį, pasitaikantį, be kita ko, ankstyvajame judaizme, ir galvoje turi tarpinį būvį tarp mirties ir prisikėlimo, kai galutinis nuosprendis dar nėra paskelbtas.

45. Šis ankstyvajam judaizmui būdingas tarpinio būvio vaizdinsy apima mintį, kad sielos ne tiesiog laikomos laikinoje buveinėje, bet jau kenčia bausmę, kaip rodo palyginimas apie turtingą lėbautoją, arba jau mėgaujasi laikinomis palaimos formomis. Galiausiai šio būvio siela gali būti apvaloma bei gydoma ir taip parengiama bendrystei su Dievu. Ankstyvoji Bažnyčia tokius vaizdinius perėmė, ir iš jų vėliau Vakarų Bažnyčioje laipsniškai išsirutuliojo mokymas apie skaistykla. Čia mums nebūtina tyrinėti sudėtingų istorinių tokios raidos kelių; tiesiog paklauskime, apie ką čia kalbama. Žmogaus gyvenimiškasis apsisprendimas su mirtimi tampa galutinis – jo gyvenimas atsiduria prieš Teisėją. Žmogaus apsisprendimas, įgijęs pavidalą jo gyvenimo tėkmėje, gali turėti įvairių formų. Gali būti žmonių, kurie visiškai sugriovė savo pačių tiesos troškimą bei pasirengimą mylėti, žmonių, kuriuose viskas virtę melu, žmonių, gyvenančių neapykanta bei trypančių savyje meilę. Tai baisi mintis, bet kai kurių mūsų istorijos asmenų tokie kontūrai kaip tik bauginamai išryškėja. Tokių žmonių nebūtų galima išgydyti, gėris juose būtų sugriautas negrįžtamai: būtent šitai žymima žodžiu *pragaras* (37). Kita vertus, gali būti labai tyrų žmonių, leidusių Dievui save visiškai persmelkti ir todėl visai atvirų artimui – žmonių, kurių bendrystė su Dievu jau dabar lemia visą jų būtį ir kurių nuėjimu pas Dievą tik atbaigiama tai, kas jie jau yra (38).

46. Tačiau mūsų patyrimas rodo, kad nei viena, nei kita nėra normalus žmogiškosios egzistencijos atvejis. Dažniausiai – taip galime tarti – žmogus savo giliausioje esybėje išlaiko galutinį ir vidinį atvirumą tiesai, meilei, Dievui. Tačiau darant sprendimus kasdieniame gyvenime, tas atvirumas nuolatos užklojamas einant vis į naujus kompromisus su blogiu – daug purvo dengia tyrumą, kurio vis dar trokštama ir kuris vis iš naujo išnyra iš visa, kas žema, bei pasilieka sieloje. Kas tokiems žmonėms nutinka, kai jie stoja prieš Dievą? Ar visas per jų gyvenimą susikaupęs purvas staiga tampa nebesvarbus? O gal yra kitaip? Šventasis Paulius *Pirmajame laiške korintiečiams* kelia mintį, jog Dievo teismo poveikis skiriasi priklausomai nuo žmogaus būklės. Paulius įvaizdžiais nori išreikšti neregimybę, todėl tą įvaizdžių negalime paversti sąvokomis – tiesiog dėl to, jog neįstengiame pažvelgti į pasaulį anapus mirties ir nesame jo patyrę. Iš pradžių Paulius apie krikščioniškąją egzistenciją sako, jog ji statoma ant bendro pamato – Jėzaus

Kristaus. Tas pamatas tvirtas. Jei šio pamato tvirtai laikomės, jei ant jo esame pastatę savo gyvenimą, žinome, kad šio pamato neįstengs atimti nė mirtis. Tada Paulius tęsia: „Ar kas ant šio pamato stato iš aukso, sidabro, brangiųjų akmenų, medžio, šieno, šiaudų – kiekvieno darbas išaiškės. Teismo diena jį iškels aikštėn, nes ji pasirodys ugnimi, ir ugnis ištirs, koks kieno darbas. Kieno statybos darbas ant pamato išliks, tas gaus užmokestį. O kieno darbas sudegs, tas praras užmokestį; jis pats išsigelbės, bet tartum per ugnį“ (3, 12–15). Šiame tekste bet kuriuo atveju išnyra aikštėn, jog kai kas pastatyta gali sudegti, jog pats išgelbėjamas turi pereiti per „ugnį“, kad galutinai taptų gebantis priimti Dievą, atsisėsti už amžinojo pokylio stalo.

47. Kai kurie dabartiniai teologai laikosi nuomonės, kad deginanti ir kartu gelbėjanti ugnis yra Kristus, Teisėjas ir Gelbėtojas. Susitikimas su juo yra lemiamas Teismo aktas. Jo akivaizdoje ištirpsta visa netiesa. Būtent susitikimas su Juo mus degindamas perkeičia ir išlaisvina, kad tikrai taptume patys savimi. Mūsų gyvenimo statiniai tada gali pasirodyti besą buvę sausi šiaudai, gryna savigyra ir sugriūti. Bet šis skausmingas susitikimas, kuriame atsiskleidžia tai, kas mūsų egzistencijoje buvo netyra ir nesveika, yra ir išgelbėjimas. Kristaus žvilgsnis, jo širdies palytėjimas mus gydo skausmingai perkeisdamas, „tartum per ugnį“. Tai palaimingas skausmas, kai šventoji jo meilės galia mus degindama persmelkia taip, kad galiausiai tampame visiškai savimi ir per tai visiškai Dievo. Per tai taip pat išryškėja teisingumo ir malonės sampyna: mūsų gyvenimas nėra nesvarbus, tačiau purvas nedengia mūsų amžinai, jei bent išliekame besitiesiantys į Kristų, tiesą ir meilę. Jis jau sudegintas per Kristaus kančią. Teismo akimirka patiriame bei priimame šį jo meilės perviršį viso blogio pasaulyje ir mumyse atžvilgiu. Meilės skausmas virsta mūsų išgelbėjimu ir džiaugsmu. Akivaizdu, jog tokio perkeičiančio deginimo „trukmės“ negalime matuoti mūsų pasaulio chronologiniu matu. Perkeičiantysis šio susitikimo „akimirksnis“ nepavaldus žemiškiems laiko matams – tai širdies laikas, „perėjimo“ į bendrystę su Dievu Kristaus Kūne laikas (39). Dievo teismas – viltis ir dėl to, kad yra teisingumas, ir dėl to, kad yra malonė. Jei teismas tebūtų malonė, padaranti visa, kas žemiška, nereikšminga, Dievas mums liktų skolingas atsakymą į klausimą dėl teisingumo – esmingai svarbų klausimą, adresuojamą istorijai ir Dievui. Jei jis tebūtų teisingumas, visa, kas mums pabaigoje liktų, būtų baimė. Dievo tapimas žmogumi Kristuje abu dalykus – teismą ir malonę – taip susiejo vieną su kitu, kad teisingumas atkuriamas: visi darbuojamės savo išganymui „su baimė ir drebėdami“ (Fil 2, 12), ir kartu malonė leidžia visiems puoselėti viltį ir pasitikint artintis prie Teisėjo, kuri pažįstame kaip savo „užtarėją“, *parakletos* (plg. 1 Jn 2, 1).

48. Čia paminėtinas dar vienas svarbus krikščioniškosios vilties praktikai motyvas. Vėlgi ankstyvajame judaizme jau būta minties, kad tarpiniame būvyje esantiems mirusiesiems galima padėti malda (pvz., 2 Mak 12, 38–45: I a. pr. Kr.). Atitinkamą praktiką savaime perėmė krikščionys, ir dabar jos bendrai laikosi Rytų ir Vakarų Bažnyčia. Rytams svetimas nuskaistinamasis ir permaldaujamas sielų kentėjimas „anapus“, užtat žinomos palaimos arba ir kančios įvairios pakopos tarpiniame būvyje. Bet Eucharistija, malda ir išmaldomis mirusiųjų sieloms galima suteikti „poilsio ir atgaivos“. Tai, kad meilė gali nusidriekti į anapus, kad galime vienas kitam duoti bei vienas iš kito imti, visais šimtmečiais buvo pamatinis krikščionijos įsitikinimas, ligi šandien išliekantis paguodžiama patirtimi. Kas gi nejučia poreikio savo į anapus iškeliausiems artimiesiems pasiūsti gerumo, dėkingumo ar ir prašymo atleisti ženklo? Dabar būtų galima paklausti: jei „skaistykla“ yra tiesiog deginantis skaistinimas susitinkant su teisiančiu bei gelbėjančiu Viešpačiu, tai kaip tam poveikį gali daryti trečiasis, kad ir koks artimas būtų? Tokių klausimų akivaizdoje turime suvokti, kad nė vienas žmogus nėra uždara monada. Mūsų egzistencijos viena su kita susijusios, sujungtos tarpusavyje daugialypių sąveikų. Niekas negyvena vienas. Niekas nenusideda vienas. Niekas neišgelbėjamas vienas. Į mano gyvenimą, į tai, ką maštau, kalbu, darau, veikiu, įsiterpia kitų gyvenimas. Ir priešingai, mano gyvenimas įsiterpia į kitų gyvenimą – ir geri, ir blogi dalykai. Tad mano prašymas dėl kito, net ir po jo mirties, nėra kas nors svetima, išoriška. Kadangi egzistencijos tarpusavyje susipynusios, mano padėka jam, mano malda už jį gali reikšti kokį nors jo tapimo tyro fragmentą. Sykiu nėra reikalo imtis žemišką laiką perskaičiuoti į dieviškąjį laiką: sielų bendrystėje žemiškasis laikas pranokstamas. Prisiliesti prie kito širdies niekada ne vėlu ir nėra bergždžia. Taip dar kartą išryškėja svarbus krikščioniškojo vilties supratimo elementas. Mūsų viltis visada iš pagrindų yra viltis dėl kitų; tik tada ji tikrai yra viltis ir mano paties atžvilgiu (40). Kaip krikščionys visada turime ne tik klausiti: kaip galiu save išgelbėti? Turime taip pat klausiti: ką galiu padaryti, kad išgelbėti būtų kiti ir kad kitiems patektų vilties žvaigždė? Būtent tada būsiu daugiausiai padaręs ir dėl savo paties išgelbėjimo.

Marija – vilties žvaigždė

49. Vienu VIII ar IX a. sukurtu himnu Bažnyčia jau per tūkstantį metų sveikina Mariją, Viešpaties Motiną, kaip „jūros žvaigždė“: *Ave maris stella*. Žmogaus gyvenimas reiškia buvimą pakeliui. Kokio tikslo link? Kaip atrandame gyvenimo kelią? Gyvenimas atrodo it plaukimas per dažnai tamsią ir audringą istorijos jūrą, dairantis kelią mums rodančių žvaigždžių. Tikrosios mūsų gyve-

nimo žvaigždės yra teisingai gyventi mokėję žmonės. Jie yra vilties šviesuliai. Žinoma, pati šviesa, saulė, patekėjusi virš visų istorijos tamsybių, yra Jėzus Kristus. Bet kad ji atrastume, mums reikia ir artimų šviesulių – žmonių, dovanojančių šviesą iš šviesos ir taip rodančių kryptį, kuria turėtume plaukti. Ir koks žmogus labiau už Mariją galėtų būti mums vilties žvaigždė – ji, kuri savuoju „taip“ pati atvėrė Dievui duris į mūsų pasaulį, ji, kuri tapo gyvąja Sandoros skrynčia, kurioje Dievas priėmė kūną, tapo vienu iš mūsų, išskleidė tarp mūsų savo palapinę (plg. *Jn 1, 14*)?

50. Todėl kreipiamės į ją: Šventoji Marija, tu buvai viena iš tų nuolankių bei didžiųjų Izraelio sielų, kurios, kaip Simeonas, laukė „Izraelio paguodos“ (*Lk 2, 25*), kaip Ona, – „Jeruzalės išvadavimo“ (*Lk 2, 38*). Tu gyvenai šventuosiuose Izraelio raštuose, kuriuose kalbėta apie viltį, – apie Abraomui ir jo palikuonims duotą pažadą (plg. *Lk 1, 55*). Taip suprantame tave ištikusį šventąjį išgastį, kai Dievo angelas įžengė į tavo namus ir tau pranešė, jog tu turėsi pagimdyti tą, kurio laukė Izraelis, laukė pasaulis. Per tave, per tavo „taip“ tūkstantmečių viltis turėjo tapti tikrove, įžengti į šį pasaulį bei jo istoriją. Tu nepabūgai šios užduoties didybės ir ištarei „taip“: „Štai aš Viešpaties tarnaitė, tebūna man, kaip tu pasakei“ (*Lk 1, 38*). Kai, kupina šventojo džiaugsmo, per Judėjos kalnus skubėjai pas savo giminaitę Elzbieta, tu tapai būsimosios Bažnyčios, savo iščiose per istorijos kalnus nešančios pasaulio viltį, įvaizdžiu. Tačiau greta džiaugsmo, kurį šimtmečiams išsakei bei apdainavai savuoju *Magnificat*, tau buvo žinomi ir migloti pranašų žodžiai apie Dievo tarno kančią šiame pasaulyje. Virš gimimo Betliejaus tvartelyje švytėjo angelų spindesys, tačiau sykiu šiame pasaulyje pernelyg jautėsi ir Dievo neturtas. Senasis Simeonas prabilo apie kalaviją, perversiantį tavo širdį (plg. *Lk 2, 35*), apie prieštaravimo ženklą, kuriuo šiame pasaulyje taps tavo Sūnus. Prasiidėjus Jėzaus viešajai veiklai, turėjai pasitraukti į šalį, kad galėtų augti naujoji šeima, kurią įsteigti jis buvo atėjęs ir kuri turėjo išaugti iš jo žodžio klausančiųjų bei jo besilaikančiųjų (plg. *Lk 11, 27* ir t.). Nepaisant Jėzaus pradinės veiklos didybės bei sukulto džiaugsmo, tau jau Nazareto sinagogoje teko patirti žodžių apie „prieštaravimo ženklą“ tiesą (plg. *Lk 4, 28* ir t.). Tu išgyvenai didėjančią priešiško bei atmetimo galią, vis labiau besitvenkusią apie Jėzų bei virtusią kryžiaus valanda, kai tu pasaulio Gelbėtoją, Dovydo įpėdinį, Dievo Sūnų turėjai išvysti mirštantį tarp nusikaltėlių kaip nesėkmės ištiktajį bei pajuokai išstatytąjį. Tu išgirdai žodžius: „Moterie, štai tavo sūnus!“ (*Jn 19, 27*). Nuo kryžiaus gavai naują misiją. Kryžiaus dėka naujai tapai motina – visų, kurie tiki į tavo sūnų Jėzų ir nori juo sekti, motina. Skausmo kalavijas pervėrė tavo širdį. Ar numirė viltis? Ar pasaulis galutinai tapo be šviesos, gyvenimas – be

tikslo? Tą valandą tu neabejotinai viduje girdėjai angelo žodžius, kuriais jis per apreiškimą atsiliepė į tavo išgastį: „Nebijok, Marija!“ (*Lk 1, 30*). Kaip dažnai tą pat savo mokiniams buvo sakęs Viešpats, tavo Sūnus: Nebijokite! Golgotos naktį iš naujo išgirdai tai savo širdyje. Savo mokiniams prieš išdavimą jis buvo pasakęs: „Jūs būkite drąsūs: aš nugalėjau pasaulį“ (*Jn 16, 33*). „Tenebūgštaija jūsų širdys ir teneliūdi“ (*Jn 14, 27*). „Nebijok, Marija!“ Nazareto valandą angelas tau taip pat buvo pasakęs: „Jo karaliavimui nebus galo“ (*Lk 1, 33*). Galbūt jo karaliavimas pasibaigė dar neprasiidėjęs? Ne, prie kryžiaus tu, vadovaudamasi Jėzaus žodžiais, tapai tikinčiųjų motina. Kupina šio tikėjimo, kuris net Didžiojo penktadienio tamsybėje darė viltį tikrą, tu sulaukei Velykų ryto. Prisiidėjimo džiaugsmas palytėjo tavo širdį ir dabar iš naujo suvedė tave su mokiniais, turėjusiais tapti Jėzaus šeima per tikėjimą. Tu buvai tarp tikinčiųjų, Jėzui įžengus į dangų vieningai meldusių dovanoti Šventąją Dvasią (plg. *Apd 1, 14*) ir gavusių ją Sekminių dieną. Jėzaus „karaliavimas“ buvo kitoks, negu įsivaizdavo žmonės. Jis prasidėjo tą valandą, ir šiam „karaliavimui“ nebus galo. Tu pasilieki tarp mokinių kaip jų motina, kaip vilties motina. Šventoji Marija, Dievo Motina, mūsų Motina, pamokyk mus kartu su tavimi tikėti, viltis, mylėti. Parodyk mums kelią į jo karalystę. Jūros Žvaigždė, šviesk mums ir vesk mus mūsų kelyje!

Roma, prie šventojo Petro, 2007-ųjų, trečiųjų mano pontifikato metų, lapkričio 30-oji, Šventojo apaštalo Andriejaus šventės diena

BENEDICTUS PP. XVI

Nuorodos

- (25) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 2657.
- (26) Plg. *In 1 Joannis 4, 6: PL 35, 2008* ir t.
- (27) Plg. *Testimoni della speranza*. Città Nuova 2000, 156 ir t.
- (28) *Breviarum Romanum*, Ad Officium lectionis, 24 Novembris.
- (29) *Sermones in Cant.*, *Serm.* 26, 5: *PL 183, 906*.
- (30) *Negative Dialektik* (1966), trečioji dalis, III, 11: *Gesammelte Schriften*. Bd. VI, Frankfurt/Main 1973, 395.
- (31) Ten pat, antroji dalis, 207.
- (32) *DS 806*.
- (33) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 988–1004.
- (34) Plg. ten pat, 1040.
- (35) Plg. *Tractatus super Psalmos, Ps 127, 1–3: CSEL 22, 628–630*.
- (36) Gorgijas, 525a–526c.
- (37) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1033–1037.
- (38) Plg. ten pat, 1023–1029.
- (39) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1030–1032.
- (40) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1032.

Benediktas XVI pabrėžė santuokos ir šeimos svarbą

(KAP, KAI) Gruodžio 30 d., Šventosios Šeimos iškilmės dieną, Šv. Petro aikštėje susirinkusius maldininkus videotiltas jungė su Madride susibūrusiais šimtais tūkstančių tikinčiųjų, dalyvavusių Krikščioniškosios šeimos šventėje. *Viešpaties angelo* maldos metu Benediktas XVI pavadino šeimą „grindžiamą ne-nutraukiamu vyro ir moters ryšiu“, privilegijuota vieta, kur žmogaus gyvybė saugoma ir ginama nuo prasidėjimo iki natūralios mirties. Jis teigė, kad krikščionys tėvai turi teisę ir pareigą auklėti vaikus tikėjimo dvasia ir remdamiesi vertybėmis, iškeliančiomis žmogaus orumą. Benediktas XVI priminė, jog Vatikano II Susirinkimas skyrė daug dėmesio šeimai; šeima dalyvauja pranašiškojoje Bažnyčios misijoje. Popiežius pabrėžė, kad individo ir visuomenės gėris glaudžiai susijęs su šeimos gerove.

Benediktas XVI pabrėžė krikščionių kankinystės ypatingumą

(KAP, KAI) Gruodžio 26 d. Šv. Petro aikštėje susirinkusiems tikintiesiems *Viešpaties angelo* maldos metu Benediktas XVI kalbėjo apie krikščioniškosios kankinystės skiriamąjį bruožą. Ši kankinystė yra „meilės Dievui ir žmonėms, taip pat persekiojams, aktas“. Šv. Stepono dieną popiežius minėjo pasaulyje persekiojamus krikščionis, apgailestaudamas, kad ir šiandien daugelis misionierių, vyskupų, kunigų, vienuolių ir pasauliečių dėl tikėjimo persekiojami, kalinami ir kankinami. Benediktas XVI taip pat pridūrė, jog žmonėms tenka kentėti dėl bendrystės su visuotine Bažnyčia ir ištikimybės popiežiui. Dešimtims tūkstančių Šv. Petro aikštėje susirinkusių maldininkų popiežius sakė, kad krikščionims nedera pasilikti kalėdinėje idilijoje, jie šv. Stepono pavyzdžiu turi

tapti misionieriais. Krikščioniškoji kankinystė yra meilės pergalė prieš neapykantą ir mirtį. Tikintieji savo priešams turi priešpriešinti beginklę tiesos ir meilės galią. Benediktas XVI priminė 1857 m. nužudyto Vietnamo kankinio Paulio Le-Bao-Thino pavyzdį, kurį nurodė savo enciklikoje *Spe salvi*. Šis kankinys iš tikėjimo kylančia vilties jėga kentėjimą perkeitė į džiaugsmą.

Popiežius siejo taikos ir šeimos temą

(KAP, KAI) Sausio 1 d. Šv. Petro bazilikoje per Marijos Dievo Gimdytojos iškilmę popiežius Benediktas XVI pabrėžė šeimos ir taikos ryšį. Pasak popiežiaus, tikroji taika nėra vieno žmogaus pasiekimas ar politinių sutarčių padarinys; ji veikia Dievo dovana, kurios reikia nuolat melsiti, o drauge išsipareigojimas, kurį būtina kantriai įgyvendinti. Benediktas XVI pabrėžė šeimos ir taikos sąsają. Jis paaiškino, kad šiemetei Pasaulinei taikos dienai parinko temą „Žmonių šeima – taikos bendruomenė“: vyro ir moters santuoka grindžiama šeima yra pirmutinė ir nepakeičiama taikos ugdytoja. Benediktas XVI priminė, kad prieš 60 metų paskelbta Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, o prieš 40 metų popiežiaus Pauliaus VI pirmąkart minėta Pasaulinė taikos diena. Pasak Benedikto XVI, šie jubiliejai yra akstinas dar labiau visas jėgas sutelkti įgyvendinant pasaulyje taiką. Būtina aiškiai suvokti bendrą priklausomybę „vienintelei žmonijos šeimai“, nuo to priklauso tikros ir patvarios taikos sėkmė. Per Dievo Motinos iškilmę Benediktas XVI kvietė tikinčiuosius Marijos pavyzdžiu saugoti širdyje Dievo slėpinį ir sekti juo meilės kelyje. Ši meilė turi būti kasdien paverčiama didžiadvasiška tarnyste žmonėms.

Viešpaties angelo maldos metu popiežius sakė, jog ta pati meilė, ugdanti ir palaikanti šeimą kaip pamatinę visuomenės ląstelę, puoselėja soli-

darumą ir bendradarbiavimą tarp tautų. Anot Benedikto XVI, besikėsinantieji į šeimą kelia pavojų taikai nacionalinės ir tarptautinės bendruomenės lygmeniu, nes taip silpninama svarbiausia taikos institucija. Benediktas XVI priminė atsakomybę Dievui, kuris yra pirminis savo ir kito egzistencijos šaltinis. Iš to kyla išsipareigojimas vesti žmoniją į tikrą taikos bendruomenę.

Benediktas XVI kritikavo nevaržomą globalizmą

(KAP, KAI) Sausio 6 d. *Viešpaties Apsireiškimo* iškilmės pamokslė popiežius pateikė plačią išganyto istorijos panoramą. Pasak jo, Rytų šalies išminčių apsilankymas Bėtliejuje yra ženklas, kad Kristus apsireiškia visoms tautoms ir visiems tiesos ieškantiems žmonėms. Popiežius tai pavadino Babelio bokšto statybai priešingo vyksmo pradžia. Pasak jo, pagrindinė žinia yra tai, kad visi žmonės yra broliai, vieno Tėvo vaikai ir turi gyventi taikiai. Benediktas XVI atkreipė dėmesį, jog dėl nuodėmės ir „egoizmo konflikto“ kyla tendencijos, priešingos Dievo ištikimybės teikiama vilčiai. Šventasis Tėvas kritikavo nežabotą globalizmą ir konfliktus siekiant ekonominio viešpatavimo, varžymąsi dėl energijos, vandens bei kitų gamtos išteklių. Pasak jo, tai trukdo kurti teisingesnę ir solidaresnę pasaulį. Popiežius ragino vadovautis „didesne viltimi“, leidžiančia siekti visų gerovės atsisakant mažumos prabangos ir daugumos skurdo.

Popiežiaus kalba diplomatams

(KAP, KAI) Sausio 7 d. popiežius Benediktas XVI audiencijoje Apaštališkųjų rūmų *Sala Regia* priėmė diplomatus, akredituotus prie Šventojo Sosto. Susitikime dalyvavo 176 valstybių, su kuriomis Šventasis Sostas palaiko diplomatinis santykius, atstovai. Pagal tradiciją popiežius apžvelgė ir įvertino tarptautinę

situaciją (tai viena svarbiausių metinių popiežiaus kalbų). Prancūziškai kalbėjęs Šventasis Tėvas sakė: „Tais yra išsipareigojimas ir gyvenimo stilius, patenkinantis visų žmonių teisėtus interesus: maisto, vandens, energijos, medicinos poreikius, taip pat klimato pokyčių kontrolę“. Jis palinkėjo, kad Dievas atvertų valdančiųjų širdis nenuviliančiai vilčiai. Pasak Benedikto XVI, nepaisant lūkesčių, saugumo situacija pasaulyje yra trapi. Popiežius ragino tarptautinę bendruomenę pasauliniu mastu angažuotis siekiant garantuoti saugumą ir padaryti viską, kad teroristai negalėtų naudotis masinio naikavimo ginklais.

Benediktas XVI priminė savo kelionę į Braziliją, linkėjo šio kontinento tautoms labiau bendradarbiauti. Kalbėdamas apie Artimuosius Rytus Benediktas XVI minėjo taikos konferenciją Annapolise, kur dalyviai išsipareigojo nesimti vienašališkų sprendimų. Popiežius ragino izraeliečius ir palestiniečius tęsti šiuos išsipareigojimus, o tarptautinę bendruomenę padėti tai įvykdyti. Libaniečiams Benediktas XVI linkėjo, kad galėtų patys nuspręsti savo šalies ateitį. Pasak popiežiaus, Irake neatidėliotinai būtina įgyvendinti nacionalinio susitaikinimo siekį. Popiežius išreiškė susirūpinimą dėl išpuolių prieš krikščionių bendruomenes ir troškimą, kad būsimoji Irako konstitucija garantuotų mažumų teises. Šventasis Tėvas sveikino Šiaurės Korėjos pastangas mažinti savo branduolinio ginklavimosi programą. Benediktas XVI ragino diplomatinėmis priemonėmis spręsti Irano branduolinės programos sukeltą krizę, o Pakistano politinėms ir visuomeninėms jėgoms linkėjo sugebėti grąžinti taiką gerbiant visų žmonių teises. Ragindamas teikti pagalbą Afganistanui Benediktas XVI nerimavo dėl didėjančios narkotikų gamybos šioje šalyje. Mianmaro gyventojams popiežius linkėjo, kad naujas šios šalies

istorijos etapas garantuotų žmogaus teises ir visuomenės dialogą.

Aptardamas situaciją Afrikos žemynė popiežius sakė: „Kenčiu matydamas kaip Darfūre miršta viltis“. Jis išreiškė susirūpinimą dėl smurto protrūkio Kenijoje ir ragino taikiai spręsti problemas „teisingumo ir broliškumo“ keliu. Popiežius kalbėjo apie padėtį Kongo Demokratinėje Respublikoje ir Somalyje, kur gyventojus vargina smurtas ir skurdas. Jis ragino teikti toms šalims humanitarinę pagalbą. Popiežius kalbėjo apie besiantinanti trečiojo tūkstantmečio minėjimą Etiopijoje.

Aptardamas Europos reikalus Benediktas XVI išreiškė pasitenkinimą pažanga nustatant Kosovo statusą ir pabrėžė, kad reikia garantuoti šio regiono gyventojų saugumą ir išvengti konflikto. Anot popiežiaus, apibrėžiant Kosovo statusą reikia atsižvelgti į abiejų šalių teisėtus interesus. Benediktas XVI taip pat ragino spręsti užsitęsusių Kipro krizę. Priminęs apsilankymą Austrijoje, popiežius kalbėjo apie Bažnyčios indėlį vienijant Europą. Benediktas XVI pavadino Lisabonos sutartį svarbiu etapu kuriant Europos namus.

Popiežius užsiminė apie Šventojo Sosto dalyvavimą Jungtinių Tautų Organizacijos darbe ir Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 60-metį (šią deklaraciją popiežius Paulius VI laikė didžiausiu JT pasiekimu). Benediktas XVI taip pat teigiamai įvertino gruodžio 18 d. JT priimtą rezoliuciją, raginančią įgyvendinti visuotinį moratoriumą mirties bausmei. Popiežius reiškė viltį, kad ši iniciatyva paskatins viešus debatus dėl žmogaus gyvybės šventumo. Jis priminė 138 musulmonų dvasininkų bei mokslininkų laišką, kuriame į pirmą vietą iškeltas žmogaus orumas, taip pat ragino visokių grupuočių politikus saugoti vyro ir moters santuoka grindžiamą šeimą.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4
01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ

vysk. Jonas Kauneckas

mons. Artūras Jagelavičius

kun. Leonas Povilas Zaremba SJ

kun. Lionginas Virbalas SJ

kun. Kęstutis Rugevičius

Vyskupijų atstovai:

mons. Arūnas Poniškaitis

kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas

Violeta Micevičiūtė

Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda

Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius

kun. Saulius Stumbra / Klaipėda

Laima Zimkienė / Šiauliai

Inesė Ratnikaitė / Šiauliai

kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5

44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853

Platinimo tarnyba (37) 322 758

Faksas (37) 323 853

El. paštas lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“

Studentų g. 48a

51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2008, „Bažnyčios žinios“